

Analyse 01

NL

EU-maatregelen inzake stages voor jongeren

EUROPESE
REKENKAMER

2024

Inhoud

	Paragraaf
Samenvatting	I-VI
Inleiding	01-08
Stages zijn een vorm van werkplekleren	01-03
Het EU-beleidskader voor stages	04-07
Financiële steun van de EU voor stages	08
Reikwijdte en aanpak van de analyse	09-15
Stagiair zijn in de EU	16-39
Stages zijn een belangrijke manier geworden om de arbeidsmarkt te betreden	17-23
De definitie van stage verschilt tussen de lidstaten	24-27
De kwaliteit van stages: een belangrijk punt van zorg	28-39
De kwaliteit van stages hangt samen met positieve werkgelegenheidsresultaten	28-31
De aanbeveling van de Raad van 2014 stelt de minimumnormen vast voor hoogwaardige stages, maar de uitvoering verschilt per lidstaat	32-34
Niet alle stagiairs hebben baat bij hoogwaardige stages	35
Bij ongeveer 60 % van de stageplaatsen wordt een vergoeding en toegang tot sociale bescherming geboden	36-39
Steun voor stages uit EU-fondsen	40-75
Stages die worden gefinancierd door het ESF/YEI of het ESF+ zijn meestal AAMB-maatregelen ter ondersteuning van de jongerengarantie	41-50
Er ontbreken gegevens over stages die via de RRF worden gefinancierd	51-52
Door Erasmus+ gefinancierde stages zijn voornamelijk grensoverschrijdende stages voor studenten in het hoger onderwijs	53-58

Het EU-programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie ondersteunt stages zowel direct als indirect	59-61
Stages bij de EU-instellingen	62-75
Slotopmerkingen: Uitdagingen en kansen	76-84

Bijlagen

Bijlage I — In de analyse gebruikte gegevensverzamelingen

Bijlage II — Stageprogramma's bij de Europese instellingen en organen

Afkortingen

Woordenlijst

ERK-team

Samenvatting

I Een stage is een beperkte periode van werk in de praktijk waarin ook een opleidingselement is opgenomen. Stages vergemakkelijken voor jongeren de overgang naar de arbeidswereld doordat ze stagiairs de mogelijkheid bieden waardevolle werkervaring op de werkplek op te doen. In de afgelopen jaren zijn stages voor jongeren een belangrijke manier geworden om de arbeidsmarkt te betreden. In de EU is het percentage jongeren dat stage loopt voordat ze een reguliere baan vinden de afgelopen tien jaar aanzienlijk toegenomen. Er zijn geen officiële gegevens over het totale aantal stages in de EU. Wij schatten ruwweg dat elk jaar ongeveer 3,7 miljoen jongeren in de EU hun eerste beroepservaring opdoen via een stage.

II Dit is geen controleverslag; het is een analyse die voornamelijk is gebaseerd op openbaar beschikbare informatie, maar ook op materiaal dat specifiek voor dit doel is verzameld en op eerdere controlewerkzaamheden. De bedoeling ervan is belanghebbenden en het bredere publiek een objectieve en nuttige bron van informatie te bieden met het oog op de lopende actualisering van het EU-beleidskader in verband met stages. Wij geven met name een overzicht van de EU-acties op het gebied van stages voor jongeren en stellen belangrijke kansen en uitdagingen vast.

III De wetgevingskaders van de lidstaten voor stages verschillen aanzienlijk: 16 van de 27 lidstaten hebben geen wettelijke definitie van de term “stage”. Hoewel de EU sinds 2013 bezig is met het creëren van een beleidskader voor stages, wordt in de niet-bindende aanbeveling van de Raad van 2014 inzake een kwaliteitskader voor stages (KKS) niet verduidelijkt of en onder welke voorwaarden stagiairs als werknemers kunnen worden beschouwd. Tot dusver hebben niet alle lidstaten hun rechtskaders afgestemd op deze aanbeveling. Zij erkennen echter dat hoogwaardige stages de toegang van jongeren tot werk op doeltreffende wijze kunnen versoepelen.

IV De kwestie van vergoeding is niet opgenomen als een van de kwaliteitskenmerken in deze aanbeveling van de Raad, die op het moment van publicatie wordt geactualiseerd. Er bestaat onenigheid over de vraag of een stagevergoeding een van de belangrijkste kenmerken van een hoogwaardige stage is. Uit recente enquêtes blijkt dat ongeveer een derde van de stagiairs op de arbeidsmarkt niet wordt betaald. Dit kan gevolgen hebben voor de gelijke toegang tot stages en het daardoor moeilijker maken voor kansarme jongeren om de arbeidsmarkt te betreden.

V De EU-begroting biedt via verschillende programma's en maatregelen financiële steun voor stages. Het ontbreekt echter aan informatie over de specifieke toegewezen bedragen of over het exacte aantal stagiairs dat van deze steun profiteert:

- o het Europees Sociaal Fonds en het jongerenwerkgelegenheidsinitiatief ondersteunen voornamelijk kansarme jongeren in de lidstaten — via actieve stages op de arbeidsmarkt. Er zijn geen exacte cijfers over hoeveel van de 1,53 miljard EUR die jaarlijks voor de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt wordt uitgetrokken, daadwerkelijk aan stages wordt besteed. We schatten dat elk jaar minstens 270 000 jongeren aan dergelijke door de EU gefinancierde stages hebben deelgenomen;
- o fondsen die onder direct beheer van de Commissie staan, zoals Erasmus+ en het EU-programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie, bieden voornamelijk financiering voor grensoverschrijdende stages. In de periode 2014-2020 bedroeg de jaarlijkse EU-financiering voor deze maatregelen gemiddeld ongeveer 146 miljoen EUR. We schatten dat elk jaar ongeveer 90 000 jongeren aan dit soort door de EU gefinancierde stages hebben deelgenomen;
- o de EU-instellingen en -organen waarop deze analyse betrekking heeft, verwelkomen elk jaar ongeveer 4 700 betaalde stagiairs; zij worden gefinancierd uit hun administratieve begrotingen en de hieraan verbonden kosten bedragen ongeveer 30 miljoen EUR. Deze stages bieden jongeren de mogelijkheid om zich vertrouwd te maken met de doelstellingen van de integratieprocessen en het integratiebeleid van de EU.

VI Het is belangrijk ervoor te zorgen dat stages jongeren helpen bij de integratie op de arbeidsmarkt en dat zij ten volle kunnen profiteren van hoogwaardige stages, waarbij moet worden vermeden dat zij reguliere werknemers vervangen. Wij hebben de volgende uitdagingen en kansen in verband met stages vastgesteld, waarmee rekening zou kunnen worden gehouden bij de komende herziening van de aanbeveling van de Raad van 2014:

- o uiteenlopende definities van de term “stage”, waarbij het onduidelijk is wat met de term wordt bedoeld;
- o de beperkte betrouwbare gegevens over stages die een empirisch onderbouwde beleidsvorming in de weg staan;

- o de inconsistente toepassing van de aanbeveling van de Raad van 2014 inzake stages van goede kwaliteit in de lidstaten, en
- o potentiële verschillen in stagemogelijkheden en toegankelijkheid van stages voor jongeren met verschillende sociale achtergronden.

Inleiding

Stages zijn een vorm van werkplekleren

01 Er bestaat geen unieke definitie van de term “stage”. In *kader 1* staan de definities die worden gehanteerd door de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) en de EU.

Kader 1

Definitie van stages

- Volgens de IAO zijn stages *korte perioden van beroepsuitoefening* in een bedrijf, overheidsinstelling of non-profitorganisatie, waarin een persoon *wordt opgeleid en ervaring opdoet* op een bepaald gebied of in een bepaald beroep *voordat hij een reguliere baan aanneemt*¹.
- In de aanbeveling van de Raad van 2014 inzake een kwaliteitskader voor stages verwijst een stage naar een *beperkte periode van werk in de praktijk*, al dan niet bezoldigd, met *een leercomponent en een opleidingscomponent*, dat wordt verricht om *praktische en beroepservaring op te doen teneinde de inzetbaarheid op de arbeidsmarkt te verhogen en de overgang naar regulier werk te versoepelen*².

02 Deze definities hebben vier elementen gemeen. Stages:

- beslaan een korte periode;
- zijn een vorm van werk in de praktijk;
- bieden opleiding en werkervaring, en
- moeten het vinden van regulier werk vergemakkelijken.

¹ Developing quality traineeships for young people, IAO 2017, blz. 9.

² Aanbeveling van de Raad inzake een kwaliteitskader voor stages, 2014/C 88/01, overweging 27.

03 Er zijn twee **hoofdcategorieën** stages: onderwijsstages en stages op de arbeidsmarkt. Voor deze laatste categorie moeten we een onderscheid maken tussen stages die verband houden met een actief arbeidsmarktbeleid (AAMB) en stages op de vrije markt (zie *figuur 1*). Onderwijsstages maken 71 % uit van het totale aantal stages. Dit percentage is vergelijkbaar met dat van 2013.

Figuur 1 — Soorten stages en hun prevalentie in de EU

Opmerking: 2 % van de respondenten wist niet welke soort stage zij hadden afgerond.

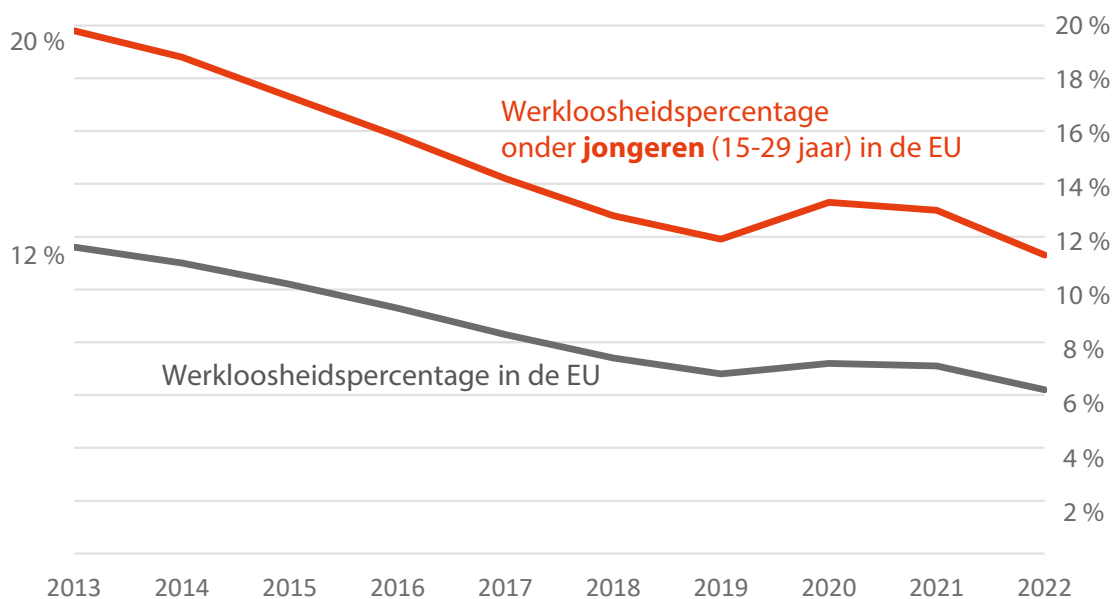
Bron: ERK, op basis van een in 2012 door de Commissie uitgevoerde [Study on comprehensive overview of traineeship arrangements in Member States](#), en op basis van [Eurobarometer 2023](#).

Het EU-beleidskader voor stages

04 In overeenstemming met het [Verdrag](#)³ liggen de verantwoordelijkheid en bevoegdheden voor sociale politiek, werkgelegenheid en onderwijs in de EU bij de lidstaten. De rol van de EU bestaat erin het optreden van de lidstaten te ondersteunen, te coördineren en aan te vullen. Wat sociaal beleid betreft kan de EU haar rol vervullen door richtlijnen vast te stellen⁴.

05 In tijden van crisis hebben jongeren vaak te kampen met werkloosheid. Uit [figuur 2](#) blijkt dat het jeugdwerkloosheidspercentage in de EU-27 sinds 2013 5,1 tot 8,2 procentpunten hoger ligt dan het totale werkloosheidspercentage. In 2022 bedroeg dit percentage 11,3 %, vergeleken met 6,2 % voor werkloosheid onder de gehele bevolking.

Figuur 2 — Jeugdwerkloosheidspercentage vergeleken met totale werkloosheid, 2013-2022

Bron: ERK, op basis van Eurostat, [YTH_EMPL_110] en [UNE_RT_A], geëxtraheerd op 8 juni 2023.

³ [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie](#), de artikelen 145-165.

⁴ Artikel 153, lid 2, punt b), van het [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie](#).

06 In de [aanbeveling van de Raad van 2013](#) werd voorgesteld dat de Commissie en de lidstaten een [EU-jongerengarantie](#) (JG) invoeren. Binnen dit kader hebben de lidstaten zich ertoe verbonden ervoor te zorgen dat alle jongeren onder de 25 jaar binnen vier maanden nadat ze werkloos zijn geworden of van school komen, een deugdelijk aanbod krijgen voor een baan, voortgezette scholing, een plaats in het leerlingstelsel of een stage. Om de stijging van de jeugdwerkloosheid als gevolg van de COVID-19-pandemie op te vangen, heeft de Raad in oktober 2020 een [versterkte jongerengarantie](#) aangenomen, die de doelgroep uitbreidt tot alle jongeren onder 30 jaar.

07 De EU heeft de afgelopen jaren een aantal beleidsinitiatieven en wetgevingsmaatregelen met betrekking tot stages genomen (zie de tijdlijn in [tabel 1](#)). De aanbeveling van de Raad van 2014 inzake een kwaliteitskader voor stages had specifiek betrekking op stages en wordt ten tijde van de publicatie geactualiseerd.

Tabel 1 — EU-beleidsinitiatieven en -wetgeving inzake stages

2023	<ul style="list-style-type: none"> → Evaluatie van het kwaliteitskader voor stages → Resolutie van het Europees Parlement van 14 juni 2023 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende hoogwaardige stages in de Unie → Antwoord van de Commissie op de resolutie van het EP en de raadpleging van de sociale partners (artikel 154 VWEU)
2022	<ul style="list-style-type: none"> → Richtlijn (EU) 2022/204/1 van het Europees Parlement en de Raad van 19 oktober 2022 betreffende toereikende minimumlonen in de Europese Unie
2021	<ul style="list-style-type: none"> → Actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten, waarin de herziening van de aanbeveling van de Raad van 2014 wordt aangekondigd
2020	<ul style="list-style-type: none"> → Commissie keurt het pakket Ondersteuning van de werkgelegenheid voor jongeren: een brug naar banen voor de volgende generatie goed → Resolutie van het Europees Parlement van 8 oktober 2020 over de jongerengarantie, waarin de Commissie wordt verzocht de aanbeveling van de Raad van 2014 te herzien → Aanbeveling van de Raad van 30 oktober 2020 inzake Een brug naar banen — Versterking van de jongerengarantie
2019	<ul style="list-style-type: none"> → Richtlijn (EU) 2019/1152 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden in de Europese Unie → Aanbeveling van de Raad van 8 november 2019 met betrekking tot de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen 2019/C 387/01

2018 → Resolutie van het Europees Parlement van 18 januari 2018 over de **uitvoering van het jongerenwerkgelegenheidsinitiatief in de lidstaten**

2017 → Resolutie van het Europees Parlement van 19 januari 2017 over de **Europese pijler van sociale rechten**

2014 → Aanbeveling van de Raad van 10 maart 2014 inzake een **kwaliteitskader voor stages**

2013 → Aanbeveling van de Raad van 22 april 2013 tot invoering van een **jongerengarantie**

Bron: ERK.

Financiële steun van de EU voor stages

08 Er zijn vijf potentiële bronnen voor financiële steun van de EU voor stages:

- de fondsen in het kader van het cohesiebeleid bieden financiering voor de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt, met name via het **jongerenwerkgelegenheidsinitiatief (Youth Employment Initiative — YEI)** (specifiek voor jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen (NEET's)), en het **Europees Sociaal Fonds (ESF)** in de periode 2014-2020. Voor de periode 2021-2027 blijft **ESF+**, met inbegrip van YEI, financiering bieden;
- de **herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility — RRF)** biedt extra middelen om de jeugdwerkloosheid aan te pakken;
- **Erasmus+** is het EU-programma dat onderwijs, opleiding, jeugd en sport in Europa ondersteunt door kansen te bieden om in het buitenland te studeren, een opleiding te volgen, ervaring op te doen en vrijwilligerswerk uit te oefenen;
- het **EU-programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie (EaSI)** heeft financiering verstrekt voor het Europees netwerk van diensten voor de arbeidsvoorziening (Eures) en ter ondersteuning van mobiliteitsprogramma's die betaalde grensoverschrijdende stages bevorderen;
- elke **EU-instelling** en elk EU-orgaan biedt zijn eigen **stageprogramma's** aan. Deze programma's worden gefinancierd uit de **administratieve uitgaven** van de EU-begroting.

Reikwijdte en aanpak van de analyse

09 In onze analyse hebben we onderzocht hoe de EU stages ondersteunt als een manier om jongeren te helpen bij de integratie op de arbeidsmarkt. Dit is geen controleverslag; het is een analyse die voornamelijk is gebaseerd op openbaar beschikbare informatie, maar ook op materiaal dat specifiek voor dit doel is verzameld en op eerdere controlewerkzaamheden. Het doel ervan is belanghebbenden en het bredere publiek te voorzien van een objectieve en nuttige bron van informatie met het oog op de lopende actualisering (zie paragraaf **07** en *tabel 1*) van de aanbeveling van de Raad van 2014. Meer in het bijzonder geven wij een overzicht van de EU-maatregelen, met inbegrip van de verstrekking van EU-financiering, op het gebied van stages voor jongeren en stellen wij belangrijke kansen en uitdagingen vast.

10 Onze analyse bestrijkt de periode vanaf 2013, het jaar waarin de jongerengarantie in werking trad, tot midden 2023. Wij onderzochten met name het volgende:

- o de trends in het aantal stages;
- o de definitie van stages;
- o de kwaliteit van stages en hoe dit concept in de lidstaten wordt toegepast;
- o de toewijzing en het gebruik van EU-fondsen voor stages.

11 In onze analyse verwijzen we voornamelijk naar AAMB-stages en stages op de vrije markt, aangezien deze stages onder de aanbeveling van de Raad van 2014 vielen, die ten tijde van de publicatie wordt geactualiseerd. Wanneer in het verslag informatie wordt gepresenteerd, zullen we aangeven of deze betrekking heeft op andere soorten stages.

12 We hebben ons gebaseerd op een breed scala aan informatiebronnen, waaronder documenten gepubliceerd door de Commissie⁵, Eurofound (de Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden), het Europees Parlement, waaronder de Onderzoeksdiensten van het Europees Parlement, de Raad, internationale organisaties (bijv. de Internationale Arbeidsorganisatie), organisaties die werkgevers, vakbonden en jongeren vertegenwoordigen, en academische papers.

⁵ Directoraat-generaal Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie, directoraat-generaal Onderwijs, Jongerenzaken, Sport en Cultuur, en Eurostat.

Daarnaast hebben we ook rekening gehouden met onze eigen speciale verslagen: een over de jongerengarantie en een over het jongerenwerkgelegenheidsinitiatief⁶. We hebben ook deskundigen op dit gebied geraadpleegd tijdens een panelvergadering met deskundigen. Wij hebben vertegenwoordigers van een aantal organisaties op EU-niveau ondervraagd en specifiek naar twee lidstaten (Frankrijk en Ierland) gekeken om een beter inzicht te krijgen in hun stagepraktijken.

13 Gegevens over stages worden niet goed weerspiegeld in officiële statistieken. Eurostat, het bureau voor de statistiek van de EU, verzamelt met name geen algemene gegevens van de lidstaten over stages. Bijgevolg zijn bijna alle beschikbare gegevens over stages gebaseerd op niet-representatieve enquêtes en eigen verklaringen. Bovendien wordt in deze enquêtes geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende soorten stages. Daarnaast is de onderzochte leeftijdsgroep niet volledig afgestemd op de gegevensbronnen. De in deze analyse gebruikte gegevens zijn afkomstig van:

- o twee enquêtes over stages: de [Flash Eurobarometer 2013](#) en de [Flash Eurobarometer 2023](#) (zie [bijlage I](#)), die de leeftijdsgroep tussen 18 en 35 jaar bestrijkt;
- o de enquête “[Living and working in the EU and neighbouring countries](#)” die is gehouden door Eurofound in 2023. Deze editie van de enquête bevatte specifieke vragen over stages op basis van ons verzoek ten behoeve van deze analyse, en had betrekking op jongeren tussen 16 en 35 jaar (zie [bijlage I](#)).

14 Daarnaast hebben we een eigen enquête gehouden onder de beheersautoriteiten van de ESF/YEI in de lidstaten om meer informatie te verkrijgen over de vraag of en hoe stageprojecten in de praktijk door deze fondsen werden ondersteund (zie [bijlage I](#)).

15 Ten slotte hebben we informatie over stages opgevraagd bij: het Europees Parlement, de Europese Raad en de Raad van de Europese Unie, de Europese Commissie, het Hof van Justitie van de Europese Unie, de Europese Centrale Bank en de Europese Rekenkamer, alsook bij twee adviesorganen: het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Europees Comité van de Regio's.

⁶ Speciaal verslag nr. 03/2015 en Speciaal verslag nr. 05/2017.

Stagiair zijn in de EU

16 In de EU lopen veel jongeren stage voordat ze aan hun eerste baan beginnen. Wij hebben de praktijk van het gebruik van stages als middel voor toetreding tot de arbeidsmarkt onderzocht en gekeken hoe stages in de 27 lidstaten zijn geregeld. We hebben ook gekeken naar de elementen die kenmerkend zijn voor hoogwaardige stages.

Stages zijn een belangrijke manier geworden om de arbeidsmarkt te betreden

17 Stages vergemakkelijken de overgang naar de arbeidswereld doordat ze stagiairs de mogelijkheid bieden waardevolle werkervaring op de werkplek op te doen⁷. Bij het invullen van startersfuncties zijn werkgevers vaak op zoek naar jongeren die een of meer stages hebben afgerond⁸. Tegelijkertijd helpen stages werkgevers bij het creëren van een positief bedrijfsimago op een arbeidsmarkt die steeds meer gericht is op het aanwerven van geschoolde werknemers. In 2013 verklaarde 72 % van de kleine en middelgrote ondernemingen dat de mogelijkheid om potentiële toekomstige werknemers aan te trekken de belangrijkste reden is voor het aanbieden van stages⁹.

18 In de volgende paragrafen wordt een algemeen beeld gegeven van stages in de EU. De gegevens zijn gebaseerd op de Eurobarometer-enquêtes van 2013 en 2023 en op de Eurofound-enquête van 2023 over leven en werken in de EU. Deze enquêtes zijn niet representatief, zijn gebaseerd op eigen verklaringen en moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd (zie *bijlage I* voor meer informatie).

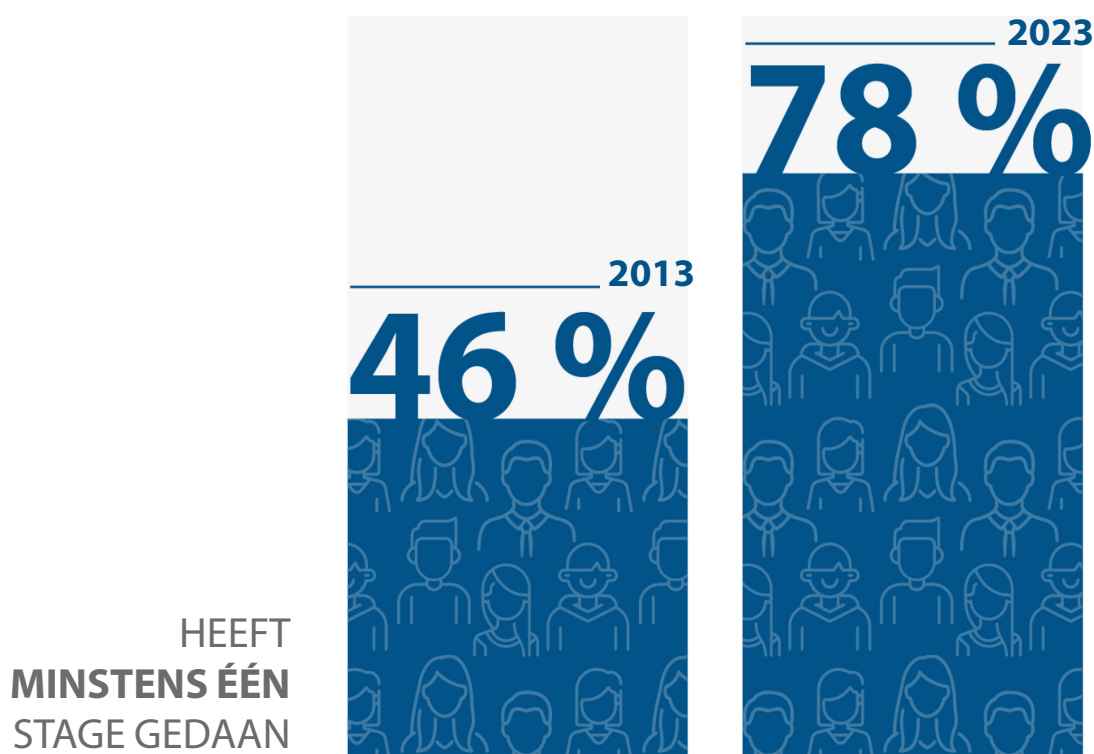
⁷ Zie: *Traineeships under the Youth Guarantee: Experience from the ground*, Europese Commissie, 2018.

⁸ Europees Jeugdforum, standpuntnota “European Youth Forum’s demands on the review of the Quality Framework on Traineeships”, 31 mei 2022, blz. 2; N. O’Higgins en L. Pinedo Caro: What makes for a “good” internship?, gepubliceerd in “*Internships, Employability and the Search for Decent Work Experience*”, IAO, 2021, tabel 3.1.

⁹ COM(2013) 857 final, blz. 4.

19 Uit de antwoorden op de Eurobarometer-enquêtes blijkt dat het percentage jongeren dat stage heeft gelopen in de EU de afgelopen tien jaar aanzienlijk is toegenomen: in 2023 hebben vier van de vijf ondervraagde jongeren (78 %) ten minste één stage (van welke soort dan ook) gelopen. Ter vergelijking: in 2013 was dit slechts 46 % (zie [figuur 3](#)). Van de ondervraagde jongeren verklaarde 19 % dat een stage hun eerste werkervaring was.

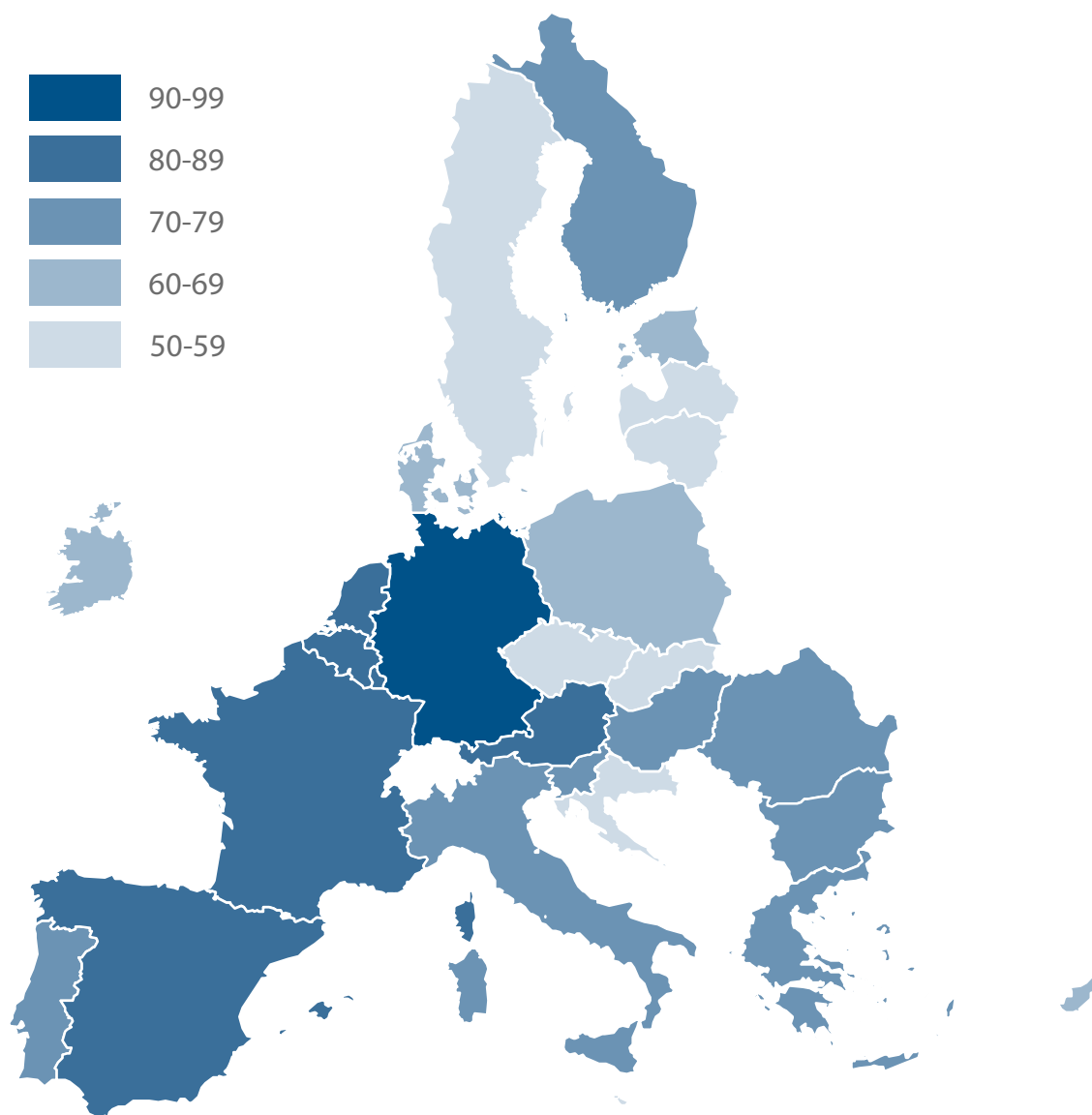
Figuur 3 — Percentage respondenten (18-35 jaar) in 2013 en in 2023 dat ten minste één soort stage heeft gelopen

Bron: Flash Eurobarometer 378/2013 en Flash Eurobarometer 523/2023.

20 Het percentage respondenten van de Eurobarometer 2023 dat ten minste één stage (ongeacht soort of duur) had voltooid, verschilde per lidstaat: het varieerde van 53 % in Zweden en 54 % in Tsjechië en Malta tot 86 % in Nederland, 87 % in Frankrijk en 90 % in Duitsland (zie [figuur 4](#)).

Figuur 4 — Percentage respondent(en) (18-35 jaar) met ten minste één soort stage per lidstaat, 2023

Bron: Flash Eurobarometer 523/2023.

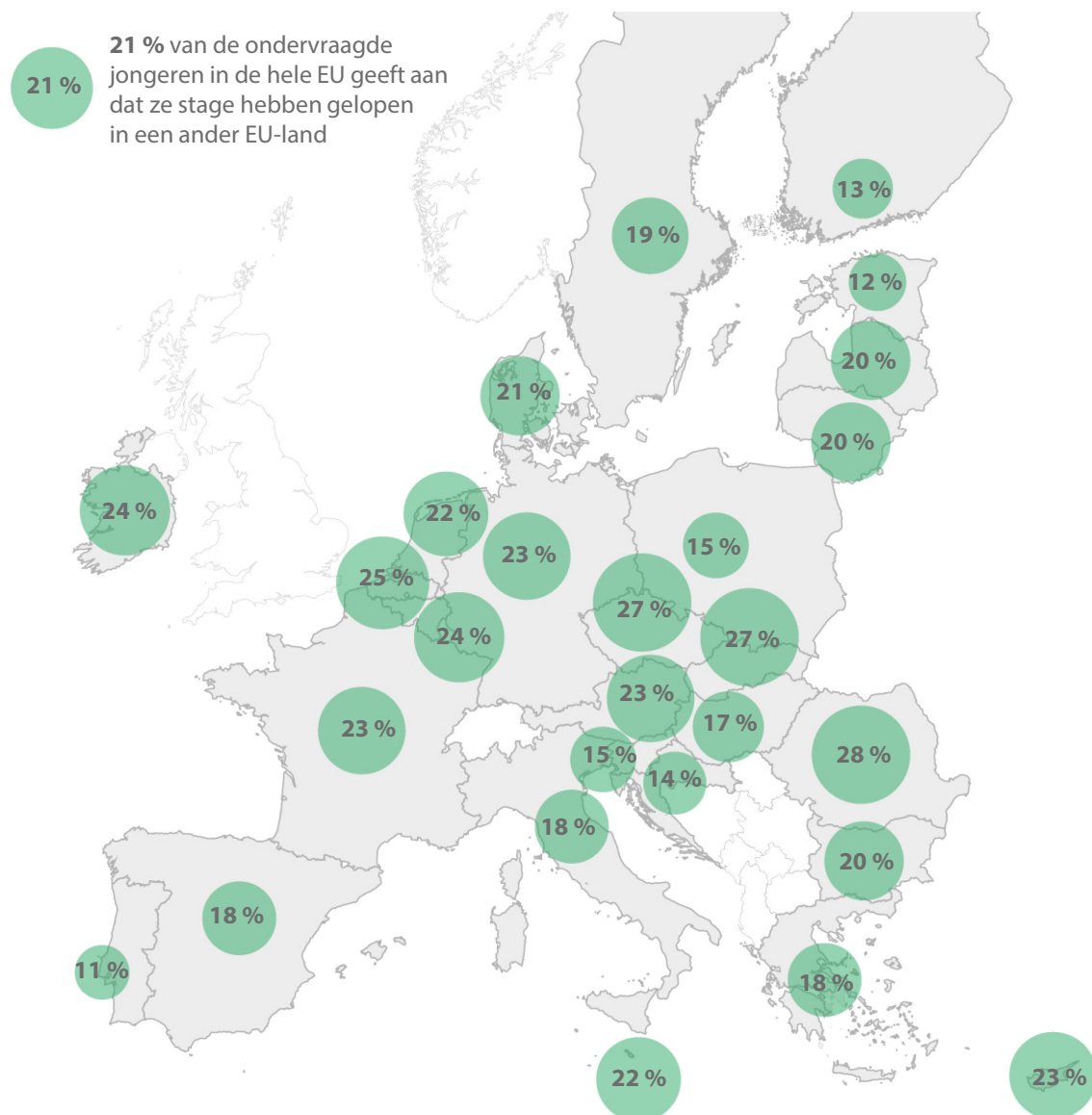
21 Meer dan de helft van de respondenten (52 %) verklaarde meer dan één stage te hebben afgerond: 29 % had twee stages gevolgd en 23 % had drie of meer stages gevolgd. In het algemeen blijkt uit deze Eurobarometer 2023-gegevens, in vergelijking met die van 2013, dat het volgen van een stage van welke soort dan ook steeds vaker voorkomt.

22 Er zijn geen officiële statistieken over het totale aantal stages in de EU. Tussen juli 2022 en juni 2023 zijn 19,6 miljoen jongeren (18-35 jaar) in de EU-27 in de afgelopen drie maanden begonnen met hun huidige baan¹⁰. Op basis van de [enquêtegegevens](#) schatten wij dat elk jaar ongeveer 3,7 miljoen jongeren stage lopen en dat dit hun eerste vorm van werkervaring is (zie [bijlage I](#) voor de berekening).

23 In de aanbeveling van de Raad van 2014 werden grensoverschrijdende stages aangemoedigd. Volgens recente gegevens is het belang van grensoverschrijdende stages de afgelopen jaren toegenomen. Van de respondenten die een stage hadden gevolgd, had volgens de Eurobarometer 2013 9 % een of meer stages (ongeacht het soort stage) in het buitenland gelopen. Ter vergelijking: in de Eurobarometer 2023 had 21 % van de respondenten ten minste één van hun stages in een andere lidstaat gevolgd (zie [figuur 5](#)).

¹⁰ Eurostat: gegevens uit de EU-arbeidskrachtenenquête (ad-hocextractie uit de microgegevens).

Figuur 5 — Percentage respondentinnen in de Eurobarometer 2023 dat aangeeft een of meer grensoverschrijdende stages van welke soort dan ook te hebben gelopen

Bron: Flash Eurobarometer 523/2023.

De definitie van stage verschilt tussen de lidstaten

24 In meer dan de helft van de EU-lidstaten¹¹ (16 van de 27) bestaat er geen wettelijke of conventionele definitie van de term “stage”. Definities verschillen per land. De definitie die wordt gebruikt in de aanbeveling van de Raad van 2014 is van algemene aard. Hoewel er in de definitie wordt verwezen naar een beperkte periode van werk in de praktijk, wordt in dit document, dat een aanbeveling is, niet verduidelijkt of, en zo ja onder welke voorwaarden, stagiairs al dan niet als werknemers kunnen worden beschouwd. Dit heeft belangrijke gevolgen, aangezien de bevoegdheid van de EU op het gebied van sociaal beleid beperkt is tot de arbeidsvoorwaarden voor **werknemers**. Stagiairs die als werknemers worden beschouwd, worden beschermd door de [EU-wetgeving inzake de rechten van werknemers](#).

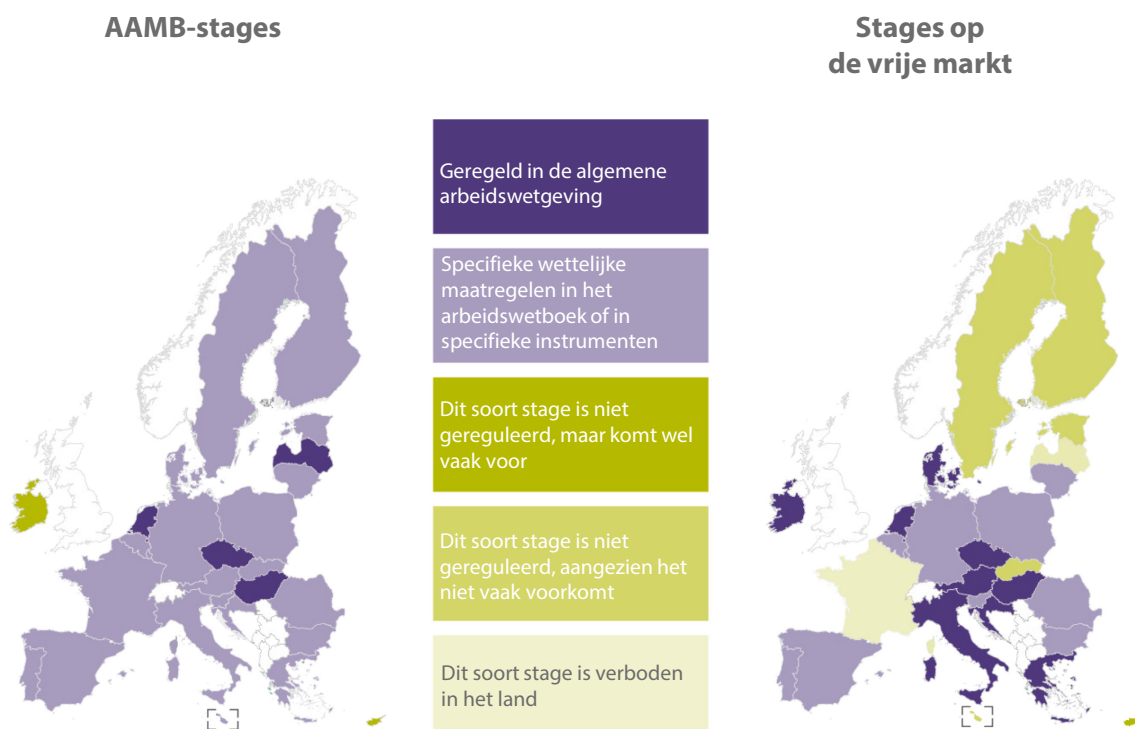
25 De definitie van de term “werknemers” wordt verduidelijkt in verschillende arresten¹² van het Hof van Justitie van de EU en geeft aan dat een persoon als werknemer kan worden beschouwd als hij reële en daadwerkelijke arbeid verricht en diensten onder toezicht van een andere persoon en tegen vergoeding verleent.

26 Volgens de onderzochte bronnen zijn AAMB-stages beter gereguleerd dan stages op de vrije markt (zie [figuur 6](#)). In Frankrijk en Letland zijn stages op de vrije markt uitdrukkelijk verboden bij de nationale wetgeving.

¹¹ SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships — Erasmus+-project 2017-1-FR01-KA203-037293 — [Algemeen verslag](#).

¹² Bijvoorbeeld de zaken C 66/85, Lawrie-Blum, C-3/90, Bernini, C-109/04, Kranemann, C-229/14, Balkaya.

Figuur 6 — Stelsel van voorschriften voor AAMB-stages en stages op de vrije markt in de lidstaten, 2022

Bron: Evaluatie van de aanbeveling van de Raad inzake een kwaliteitskader voor stages, tabel 3, *Study supporting the evaluation of the Quality Framework for Traineeships*, tabel 7, YouthWiki, SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships — Erasmus+-project 2017-1-FR01-KA203-037293 — Algemeen verslag.

27 Zonder een precieze definitie of ten minste een gemeenschappelijk begrip van de term “stage” is het moeilijk om op consistente en vergelijkbare basis gegevens te verzamelen. Beleidsvorming is niet gebaseerd op systematische gegevensverzameling maar op enquêtes en schattingen die, door hun gebrek aan representativiteit, niet noodzakelijkerwijs een eerlijk en getrouw beeld van de situatie van stagiairs geven. Een vergelijkbaar rechtskader tussen de lidstaten kan ook een positief effect hebben op grensoverschrijdende stages.

De kwaliteit van stages: een belangrijk punt van zorg

De kwaliteit van stages hangt samen met positieve werkgelegenheidsresultaten

28 Ongeveer twee derde (64,3 %) van de Eurobarometer 2023-respondenten die verklaarden dat zij een stage op de vrije markt of een AAMB-stage hadden voltooid, was het ermee eens dat hun laatste stage nuttig was geweest of zou zijn geweest bij het vinden van een reguliere baan (24,9 % “helemaal mee eens” en 39,4 % “enigszins mee eens”).

29 Ook antwoordden zes van de tien respondenten (61 %) op de vraag over hun werkgelegenheidssituatie zes maanden na de stage dat ze een reguliere baan hadden. Meer in het bijzonder gaf 28,7 % aan dat ze een reguliere baan hadden gevonden na hun laatste stage. Uit de enquête bleek ook dat de respondenten gemiddeld twee stages liepen voordat ze regulier werk vonden. Daarnaast bleek uit de resultaten van de Eurofound-enquête dat mannen vaker na een stage een baan aangeboden kregen dan vrouwen.

30 Uit een onderzoek van de IAO uit 2021 en uit de aanbeveling van de Raad¹³ blijkt dat de kwaliteit van stages en het werkgelegenheidsresultaat gecorreleerd zijn¹⁴. Volgens de IAO zijn hoogwaardige stages doeltreffender om jongeren te helpen bij het vinden van regulier werk en dragen stages bij tot de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt. Daarnaast zouden hoogwaardige stages volgens dezelfde studie ook een vergoeding moeten omvatten.

¹³ Aanbeveling van de Raad inzake een kwaliteitskader voor stages, 2014/C 88/01, overweging 5.

¹⁴ N. O’Higgins en L. Pinedo Caro: What makes for a “good” internship?, gepubliceerd in “Internships, Employability and the Search for Decent Work Experience”, IAO, 2021.

31 Tegelijkertijd is er vaak bezorgdheid over de kwaliteit van sommige stages en de beperkte leercomponent die aan jongeren wordt aangeboden. Europese belanghebbenden (zoals het [Europees Jeugdforum](#) of het [Europees Verbond van Vakverenigingen](#)) meldden ook slechte arbeidsomstandigheden voor stagiairs, met lange werktijden, onbevredigende dekking van gezondheids- en veiligheidsrisico's, en geen vergoeding of compensatie. Ten slotte bestaat het risico dat sommige werkgevers stagiairs inzetten om reguliere werknemers te vervangen¹⁵.

De aanbeveling van de Raad van 2014 stelt de minimumnormen vast voor hoogwaardige stages, maar de uitvoering verschilt per lidstaat

32 In de aanbeveling van de Raad van 2014 werden de lidstaten gevraagd verschillende beginselen voor een hoogwaardige stage in de praktijk te brengen. Wij hebben deze belangrijke beginselen gegroepeerd in zes clusters (zie [figuur 7](#)).

Figuur 7 — Belangrijke beginselen van hoogwaardige stages volgens de aanbeveling van de Raad van 2014, gegroepeerd in clusters

BEGINSELEN	CLUSTERS
<p>Sluiten van een schriftelijke stageovereenkomst</p> <ul style="list-style-type: none"> — Stages op basis van een schriftelijke overeenkomst — In schriftelijke overeenkomsten worden leerdoelen, arbeidsvoorwaarden, een eventuele vergoeding en de hoogte daarvan, de rechten en plichten van alle partijen en de duur van de stage aangegeven — Zorg ervoor dat in de stageovereenkomst de rechten en plichten van de stagiair en de stageaanbieder zijn opgenomen, met inbegrip van het geheimhoudingsbeleid en het eigenaarschap van intellectuele-eigendomsrechten 	<p>I. Schriftelijke stageovereenkomst</p>
<p>Leer- en opleidingsdoelen</p> <ul style="list-style-type: none"> — Taken stellen stagiairs in staat om hun leer- en opleidingsdoelen te verwezenlijken — Stageaanbieders wijzen aan stagiairs een stagebegeleider toe 	<p>II. Leer- en opleidingsdoelen</p>
<p>Arbeidsvoorwaarden van stagiairs</p> <ul style="list-style-type: none"> — De rechten en arbeidsvoorwaarden van stagiairs worden eerbiedigd, waaronder limieten voor de maximale wekelijkse arbeidstijd, de wekelijkse rusttijden en het minimumaantal vakantiedagen — Stageaanbieders verduidelijken of zij stagiairs dekking bieden in het kader van: <ul style="list-style-type: none"> o ziekte- en ongevallenverzekeringen o ziekteverlof — In schriftelijke overeenkomsten wordt verduidelijkt of stagiairs recht hebben op een toelage of vergoeding, en ten belope van welk bedrag 	<p>III. Arbeidsvoorwaarden</p>

¹⁵ [Fraudulent contracting of work: Abusing traineeship status \(Austria, Finland, Spain and UK\), Eurofound 2017.](#)

Redelijke duur

- Een stage duurt ten hoogste zes maanden, behalve in gevallen waarin een langere duur is gerechtvaardigd
- Er is duidelijkheid verschaft over de voorwaarden waaronder een stage kan worden verlengd of door een nieuwe stage kan worden gevolgd
- Schriftelijke overeenkomsten bevatten informatie over hoe de stagiair of de stageaanbieder de overeenkomst kan beëindigen

IV. Redelijke duur en verlenging**Passende erkenning**

- De door de stagiair verworven kennis, vaardigheden en competenties worden door de stageaanbieder erkend door middel van een evaluatie en een certificaat

V. Erkenning en validering**Vereisten inzake transparantie**

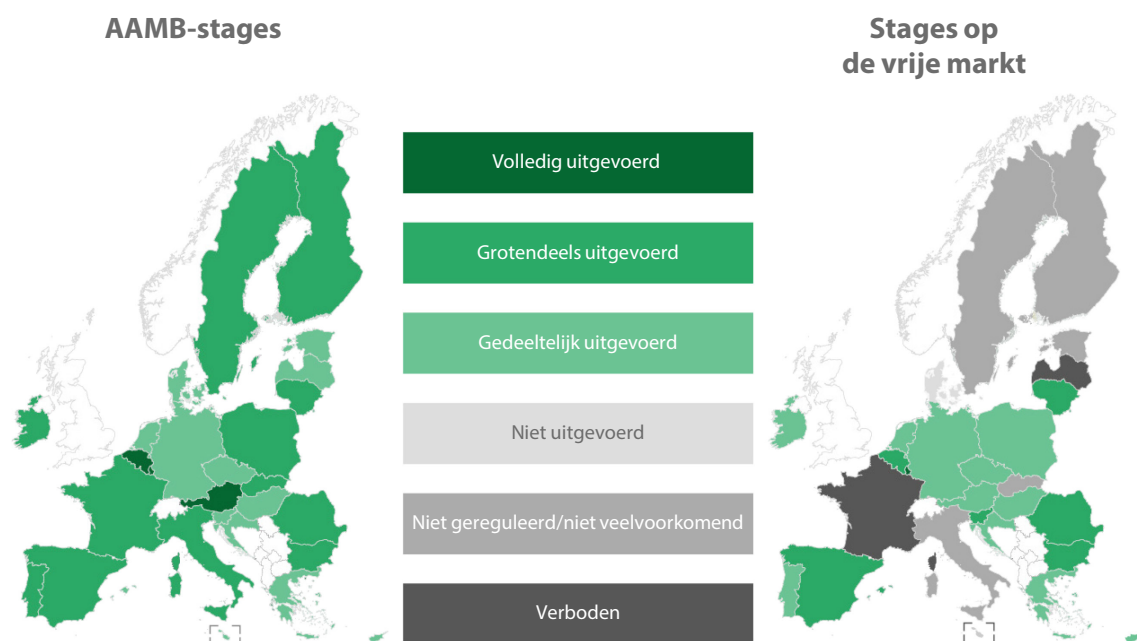
- Stageaanbieders nemen in hun vacaturemeldingen informatie op over de voorwaarden van de stage

VI. Transparantie bij aanwerving

Bron: ERK, op basis van [Developing quality traineeships for young people](#), IAO 2017.

33 De mate waarin de kwaliteitsbeginselen van de Raad van 2014 in de wetgeving van de lidstaten ten uitvoer worden gelegd, varieert. Volgens de [evaluatie van het kwaliteitskader voor stages door de Commissie in 2023](#) is de mate van tenuitvoerlegging in de nationale wetgeving voor AAMB-stages over het algemeen hoog en voor stages op de vrije markt gematigder (zie [figuur 8](#)). In Frankrijk zijn stages op de vrije markt [bij wet verboden](#), zodat kan worden gewaarborgd dat alle stages door een derde partij worden gemonitord. Luxemburg heeft zijn [arbeidswetgeving](#) gewijzigd, zodat alle kwaliteitsbeginselen van de aanbeveling van de Raad van 2014 erin worden opgenomen.

Figuur 8 — Uitvoeringspercentage van de kwaliteitsbeginselen van 2014 in de wetgeving van de lidstaten, 2023

Bron: Evaluatie van de aanbeveling van de Raad inzake een kwaliteitskader voor stages, de tabellen 4 en 5, *Study supporting the evaluation of the Quality Framework for Traineeships*, tabel 10, *YouthWiki*, SPRINT: Standardize best PRactices about INTernships — Erasmus+-project 2017-1-FR01-KA203-037293 — Algemeen verslag.

34 Over het algemeen zijn vertegenwoordigers van zowel werknemers- als werkgeverszijde het eens met de belangrijkste clusters van de aanbeveling van de Raad van 2014 (zie [figuur 9](#)).

Figuur 9 — De belangrijkste kwaliteitsbeginselen van de Raad van 2014 versus de elementen van hoogwaardige stages volgens belanghebbenden

	2014	2017	2022	2023		
	KKS	IAO	EJF	EVV	Werkgevers	EP
Schriftelijke stageovereenkomst	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Leer- en opleidingsdoelstellingen	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Arbeidsvoorwaarden	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Redelijke duur en verlenging	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Erkenning en validering	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Transparantie bij aanwerving	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Vergoeding		✓	✓	✓		✓
Sociale bescherming		✓	✓	✓		✓
Pauze tussen het einde en het begin van stages			✓	✓		
Maximumaantal stagiairs per werkgever nastreven			✓	✓		
Werkgever vereist geen eerdere werkervaring				✓		✓
Toegang tot werknemersvertegenwoordiging en vakbonden				✓		✓

Bron: Aanbeveling van de Raad van 10 maart 2014 inzake een kwaliteitskader voor stages, IAO 2017: Developing quality traineeships for young people, EJF 2022: European Youth Forum's demands on the review of the Quality Framework on Traineeships, EVV 2023: European Trade Union Confederation Resolution on Quality Traineeships, Joint European employers' statement on traineeships, EP 2023: Resolutie van het Europees Parlement van 14 juni 2023 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende hoogwaardige stages in de EU (2020/2005(INL)).

Niet alle stagiairs hebben baat bij hoogwaardige stages

35 In dit deel wordt beschreven hoe de respondenten uit de Eurobarometer-enquêtes en de Eurofound-enquête de in de aanbeveling van de Raad van 2014 voorgestelde hoofdbeginselen hebben ervaren. Wij hebben uit de Eurobarometer-gegevens van 2023 de antwoorden geëxtraheerd die betrekking hebben op de twee categorieën waarop deze analyse hoofdzakelijk betrekking heeft, te weten AAMB-stages en stages op de vrije markt. De cijfers die verwijzen naar de Eurofound-enquête hebben betrekking op alle soorten stages. Op basis van deze gegevens constateerden we dat niet alle stagiairs een hoogwaardige stage hadden afgerond:

- o ten eerste liep volgens de Eurofound-enquête van 2023 68 % van de respondenten stage op basis van een schriftelijk contract of een **overeenkomst**. Hoewel dit niet helemaal vergelijkbaar is, was dit percentage 60 % in de resultaten van de Eurobarometer-enquête van 2013;
- o ten tweede moet deze stage **leerinhoud en doelstellingen** bevatten en moet de stagiair tijdens zijn stage worden **begeleid** en aan het einde van zijn stage worden **beoordeeld**, zodat de stagiair voordeel kan halen uit zijn stage. Van de respondenten van de Eurobarometer-enquête was 74,5 % het ermee eens dat zij kennis hadden opgedaan die nuttig zou zijn voor hun verdere loopbaan. Een mentor die de stagiair kan helpen en ondersteunen, wordt ook noodzakelijk geacht. Volgens de enquêtegegevens had drie kwart van de respondenten in 2023 een mentor (73,4 %);

- o ten derde was 68,7 % van de respondenten van de Eurobarometer 2023 het ermee eens dat, afgezien van hun salaris, hun **arbeidsomstandigheden** (wat betreft uitrusting, werktijden, werkbelasting, behandeling, enz.) gelijkwaardig waren aan die van het reguliere personeel;
- o ten slotte stelt de Raad in zijn aanbeveling van 2014 voor dat de maximale **duur** van een hoogwaardige stage zes maanden is. Tegelijkertijd zou de stage volgens andere kaders niet korter mogen duren dan één¹⁶ of twee maanden¹⁷: volgens de Eurobarometer 2023 verklaarde 67,2 % van de respondenten dat hun laatste stage tussen één en zes maanden duurde, terwijl 16,7 % antwoordde dat hun stage korter dan een maand duurde en 14,4 % zei dat de stage langer dan zes maanden duurde.

Bij ongeveer 60 % van de stageplaatsen wordt een vergoeding en toegang tot sociale bescherming geboden

36 Er bestaat onenigheid over de vraag of het ontvangen van een stagevergoeding een van de belangrijkste kenmerken van een hoogwaardige stage is. [Werkgevers](#) zijn van mening dat een stage een leerervaring is en dat stagiairs doorgaans geen werknemers zijn (zie paragraaf [24](#)). Zij voeren ook aan dat het verband tussen vergoeding en hoogwaardige stages niet door bewijs wordt gestaafd, en dat een verplichting om stagiairs te vergoeden een grotere financiële en administratieve last op bedrijven zou leggen. Ondertussen voeren het [Europees Jeugdforum](#) (EJF) en het [Europees Verbond van Vakverenigingen](#) (EVV) al sinds 2016 campagne voor een verbod op onbetaalde stages. Afgezien van de [IAO-studie](#) (paragraaf [30](#)) wordt als argument aangevoerd dat *niet alle jongeren zich onbetaalde stages kunnen veroorloven*, waardoor de ongelijkheid onder jongeren verder toeneemt, vooral onder jongeren met een kansarme sociaaleconomische achtergrond. In zijn [resolutie van 14 juni 2023 riep het Europees Parlement](#) ook op tot betere voorwaarden en een passende vergoeding voor stagiairs.

¹⁶ Zie de [Resolutie van het Europees Parlement van 14 juni 2023 met aanbevelingen aan de Commissie betreffende hoogwaardige stages in de Unie](#).

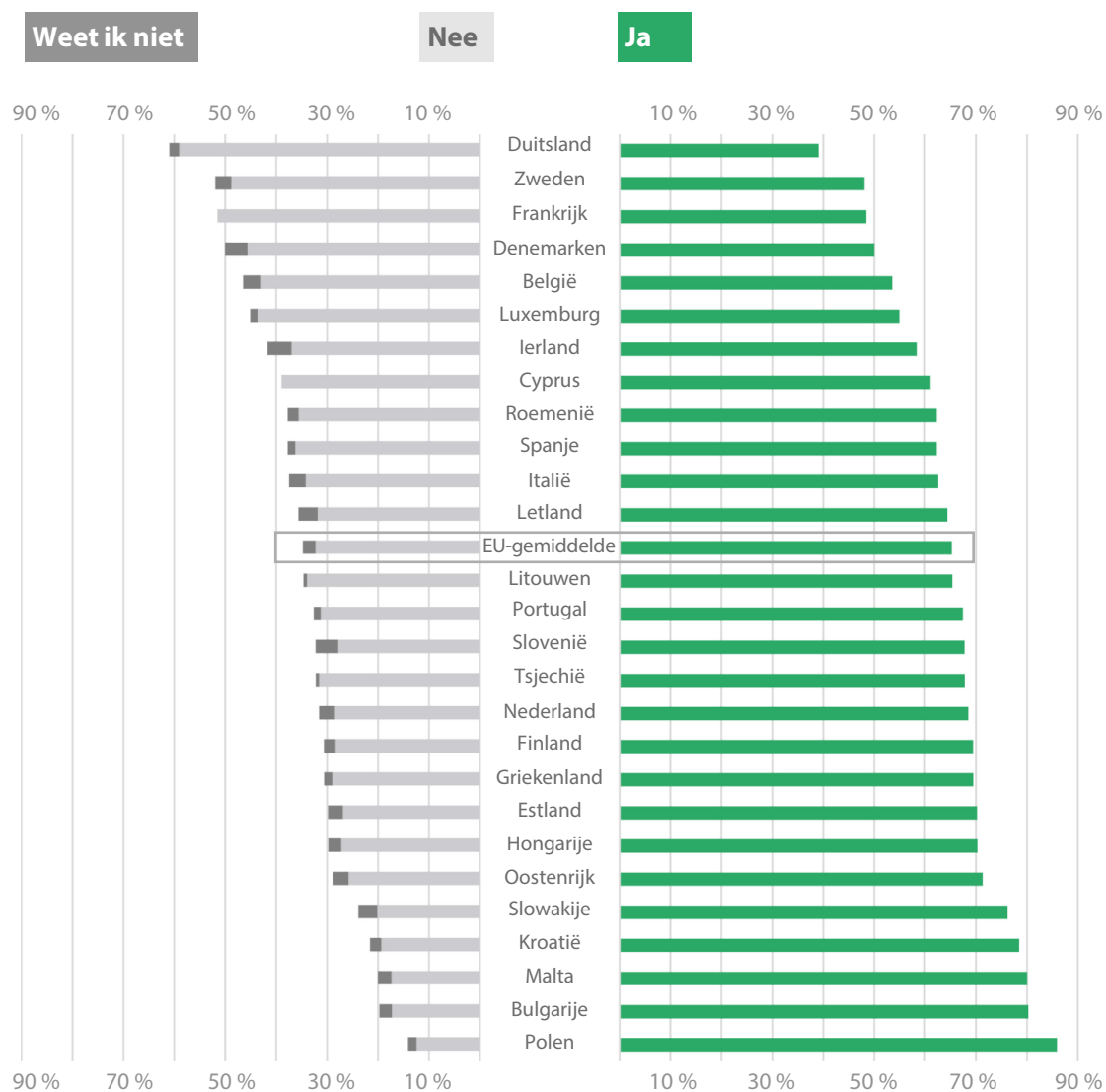
¹⁷ Zie [European Trade Union Confederation Resolution on Quality Traineeships](#).

37 In de Eurobarometer 2023 werd gevraagd of stagiairs werden betaald of een **financiële vergoeding** kregen. Voor AAMB-stages en stages op de vrije markt had bijna twee derde (65 %) van de respondenten een financiële vergoeding ontvangen voor hun stage (zie *figuur 10*). Ten slotte is er volgens de Eurofound-enquête, die betrekking heeft op alle soorten stages, sprake van een genderkloof: 58 % van de mannelijke stagiairs antwoordde dat zij een vergoeding hadden ontvangen, terwijl dit cijfer voor vrouwelijke stagiairs slechts 45 % bedraagt.

38 Wat de financiële compensatie betreft, bestaan er bovendien grote verschillen tussen de wettelijke vereisten van de lidstaten. Uit een recente studie¹⁸ is gebleken dat er in tien EU-lidstaten geen wettelijke verplichting bestaat om stagiairs te betalen die een stage op de vrije markt volgen. In elf lidstaten is er een wettelijke verplichting om stagiairs te betalen op grond van de algemene arbeidswetgeving, terwijl er vier lidstaten zijn die een wettelijke verplichting invoeren via specifieke wetgeving in verband met stages.

¹⁸ European Network of Public Employment Services (2021), Remuneration of Open-Market Traineeships in EU-27.

Figuur 10 — Percentage respondentent in de Eurobarometer 2023 dat een AAMB-stage of een stage op de vrije markt heeft gevolgd en financiële compensatie heeft ontvangen

Bron: Flash Eurobarometer 523/2023.

39 Ook op het gebied van **sociale bescherming** verklaarde 63,5 % van de respondenten van de Eurobarometer 2023 dat zij tijdens hun stage volledige (32,1 %) of gedeeltelijke (31,4 %) toegang hadden tot sociale bescherming. Wat het type sociale bescherming betreft, bleek uit de Eurofound-enquête dat de meest waarschijnlijke vorm van sociale bescherming een arbeidsongevallenverzekering was (75 %), gevolgd door een ziektekostenverzekering (68 %) en pensioenbijdrage (42 %).

Steun voor stages uit EU-fondsen

40 In de aanbeveling van de Raad van 2014 werden de lidstaten opgeroepen om het Europees Sociaal Fonds (ESF) en het initiatief voor werkgelegenheid voor jongeren (YEI) te gebruiken om het aantal stages te verhogen en de kwaliteit ervan te verbeteren. Daarnaast staan Erasmus+ en het EaSI, die financiering kunnen bieden voor grensoverschrijdende stages, onder direct beheer van de Commissie. Verder bieden alle EU-instellingen jongeren stagemogelijkheden aan, die uit hun administratieve begrotingen worden gefinancierd.

Stages die worden gefinancierd door het ESF/YEI of het ESF+ zijn meestal AAMB-maatregelen ter ondersteuning van de jongerengarantie

41 Tijdens de periode 2014-2020 was de EU-financiering voor stages afkomstig van het ESF en het YEI. In de huidige periode 2021-2027 is het YEI volledig geïntegreerd in het ESF+. Lidstaten met een NEET-percentages boven het EU-gemiddelde moeten ten minste 12,5 % van hun ESF+-middelen toewijzen aan jongerengerelateerde maatregelen¹⁹. Er is echter geen specifieke financiering uit cohesiebeleidsfondsen voor stages.

42 Van de 188 ESF/YEI-programma's in de periode 2014-2020 stelden we 76 programma's vast in 22 van de 27 lidstaten die in totaal ongeveer 13,6 miljard EUR aan middelen hadden toegewezen voor de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt. YEI-financiering is goed voor meer dan 60 % van dit bedrag (8,6 miljard EUR). Voor de periode 2021-2027 hebben we 101 programma's voor jongerenwerkgelegenheid en sociaaleconomische integratie in 23 lidstaten vastgesteld. De totale geplande toewijzing is echter gedaald tot 10,9 miljard EUR. Halverwege 2023 hadden de lidstaten ongeveer 80 % van de geplande ESF/YEI-toewijzingen voor de programma's 2014-2020 besteed, wat neerkomt op een jaarlijkse besteding van 1,53 miljard EUR. Op dat moment had nog geen enkele lidstaat daadwerkelijke uitgaven gedaan of gedeclareerd voor een van de ESF+-programma's voor de periode 2021-2027.

¹⁹ Verordening (EU) 2021/1057, artikel 7, lid 6.

43 Via onze enquête ontvingen we meer details over deze programma's. Uit de ontvangen antwoorden bleek dat voor beide perioden twee derde van de programma's verwijzingen naar stages bevatten en dat ongeveer de helft van de programma's specifieke oproepen tot het indienen van voorstellen had gepubliceerd. Voor de periode 2014-2020 waren voor ongeveer de helft van de programma's al overeenkomsten gesloten, terwijl dit voor de periode 2021-2027 voor minder dan de helft van de projecten het geval was.

44 Bij de beantwoording van onze enquête waren de meeste beheersautoriteiten echter om verschillende redenen niet in staat om de exacte uitgaven voor stages vast te stellen:

- o noch in het monitoring- en rapportagekader voor 2014-2020, noch in dat voor 2021-2027 worden specifieke uitgavengegevens voor stages verzameld;
- o het leeuwendeel van de financiering wordt besteed ter ondersteuning van de jongerengarantie. In deze gevallen zijn stages slechts een van de vele maatregelen die aan een jongere kunnen worden aangeboden. Bovendien hebben de meeste kosten in verband met stages, althans voor het ESF, geen betrekking op de stage zelf, maar eerder op de opbouw van de administratieve capaciteit²⁰;
- o slechts ongeveer de helft van de programma's omvat specifieke oproepen of maatregelen voor stages, waarvoor dergelijke gegevens kunnen worden geproduceerd (zie *bijlage I*).

45 Uit ons onderzoek blijkt dat bijna alle door het ESF/YEI of het ESF+ gefinancierde maatregelen in verband met stages binnen het toepassingsgebied van het AAMB vallen. *Kader 2* bevat informatie over stageprojecten die zijn uitgevoerd in Frankrijk, Portugal en Ierland.

²⁰ Speciaal verslag nr. 03/2015 en Speciaal verslag nr. 05/2017.

Kader 2

Voorbeelden van stageprojecten

Frankrijk

Omdat de stagemogelijkheden op Mayotte beperkt zijn, is in het kader van het regionale ESF-programma van Mayotte een project uitgevoerd ter financiering van stages voor studenten met een diploma middelbaar beroepsonderwijs (*Bac Pro*) of een bachelordiploma hoger beroepsonderwijs (*Brevet de technicien supérieur*) op het Franse vasteland en La Réunion.

Het project dekte de volgende kosten: vliegtickets, huisvestingskosten en andere kosten in verband met de opleiding ter plaatse. Het geplande bedrag voor het hele project bedroeg in totaal 661 000 EUR.

De gemiddelde duur van de stages was één maand. Volgens de beheersautoriteit had het project te kampen met moeilijkheden als gevolg van de lockdownmaatregelen. Als gevolg daarvan hebben slechts 27 van de geplande 162 studenten van het programma kunnen profiteren (16 %).

Portugal

In Portugal werd de actie “professionele stages” (*Estágios Profissionais*) gefinancierd door het ESF om jonge, werkloze of kansarme mensen te ondersteunen bij het vinden van een langdurige baan voor de lange termijn.

In het kader van dit project, dat werd uitgevoerd door het Portugese Instituut voor Werkgelegenheid en Beroepsopleiding, werden de vaardigheden en achtergronden van jonge afgestudeerden en andere werklozen aan de vereisten van een breed scala aan stageplaatsen gekoppeld, en werden zij bijgeschoold door middel van stages.

In de periode 2014-2020 werden meer dan 100 000 stagiairs ondersteund met een EU-bijdrage van in totaal 521 miljoen EUR.

Ierland

Ierland had geen specifieke oproep of maatregel voor stages in het kader van zijn ESF-programma. De 6 560 AAMB-stages die werden aangeboden via zijn lokale onderwijs- en opleidingsraden (lokale instanties die verantwoordelijk zijn voor permanente educatie) werden gefinancierd door het YEI.

46 Wat betreft het ESF/YEI en de ESF+-financiering ter ondersteuning van de jongerengarantie, maakt [het kader van indicatoren voor toezicht](#) het mogelijk om de invulling van aangeboden stageplaatsen door jonge werklozen in de lidstaten en hun integratie op de arbeidsmarkt na 6, 12 en 18 maanden te volgen.

47 Uit de verzamelde gegevens blijkt dat jongeren in de periode 2014-2020 steeds minder vaak gebruikmaakten van stages in het kader van de jongerengarantie om uit de werkloosheid te komen. Gemiddeld was dit goed voor 270 000 stages per jaar in de periode 2014-2020 voor de hele EU. In 2021 vertegenwoordigden stages 2,5 % van alle gevallen van uitstroom uit de werkloosheid²¹, wat neerkomt op minstens 241 000 jongeren.

48 Degenen die een stage hadden gevolgd, waren over het algemeen succesvol in het vinden van een baan. In 2021 had 71 % van de stagiairs die een stage in het kader van de jongerengarantie volgden in de hele EU zes maanden na het afronden van het programma een baan.

49 In de regels van de jongerengarantie²² wordt aanbevolen om de kwaliteitscriteria van het kwaliteitskader te beschouwen als minimumkwaliteitsnormen voor alle stages die in het kader van de jongerengarantie worden aangeboden. Op basis van de monitoringgegevens van de jongerengarantie lijken de kwaliteitsprincipes van de Raad uit 2014 over het algemeen te worden nageleefd.

50 Volgens onze analyse zijn alle stageprogramma's die worden aangeboden in het kader van de jongerengarantie voor 2021 gedekt door een schriftelijke overeenkomst, en voorziet twee derde van de programma's in een mentor. Tegelijkertijd verschilt de duur van deze stageprogramma's, variërend van een paar dagen (bijvoorbeeld Frankrijk) tot meer dan zes maanden in zeven landen (Bulgarije, Spanje, Kroatië, Italië, Cyprus, Luxemburg en Portugal). Bovendien voorziet slechts een derde van de programma's in een certificering aan het einde van het programma. Tot slot wordt in meer dan driekwart van de programma's een vergoeding geboden.

²¹ Data collection for monitoring of Youth Guarantee schemes: 2021, Europese Commissie, maart 2023.

²² Punt 6.4 van [Frequently Asked Questions about the Youth Guarantee](#) en [werkdocument voor de versterkte jongerengarantie](#), blz. 35.

Er ontbreken gegevens over stages die via de RRF worden gefinancierd

51 In het kader van de RRF omvat de beleidspijler “Beleid voor de volgende generatie” specifieke maatregelen voor jongerenwerkgelegenheid. Dertien lidstaten hebben in hun nationale herstel- en veerkrachtplannen een hervorming van de RRF of investeringen in verband met jongerenwerkgelegenheid opgenomen. In totaal heeft 11 % van de geplande uitgaven (twintig maatregelen) in deze pijler betrekking op jongerenwerkgelegenheid. Stages voor jongeren werden specifiek genoemd door vier lidstaten: Estland, Spanje, Portugal en Slowakije (zie [kader 3](#)).

Kader 3

RRF-maatregel voor jongerenwerkgelegenheid in Estland

De “Mijn eerste baan”-regeling (M1T-regeling) omvat twee componenten: een loonsubsidie die aan de werkgever wordt betaald en de vergoeding van de opleidingskosten van een jongere (tussen 16 en 29 jaar oud en geregistreerd als werkloos met geen of slechts korte werkervaring). Aan de werkgever van de jongere wordt een bedrag van maximaal 2 500 EUR betaald.

Bron: Investering 6.6 van het [Estse herstel- en veerkrachtplan](#).

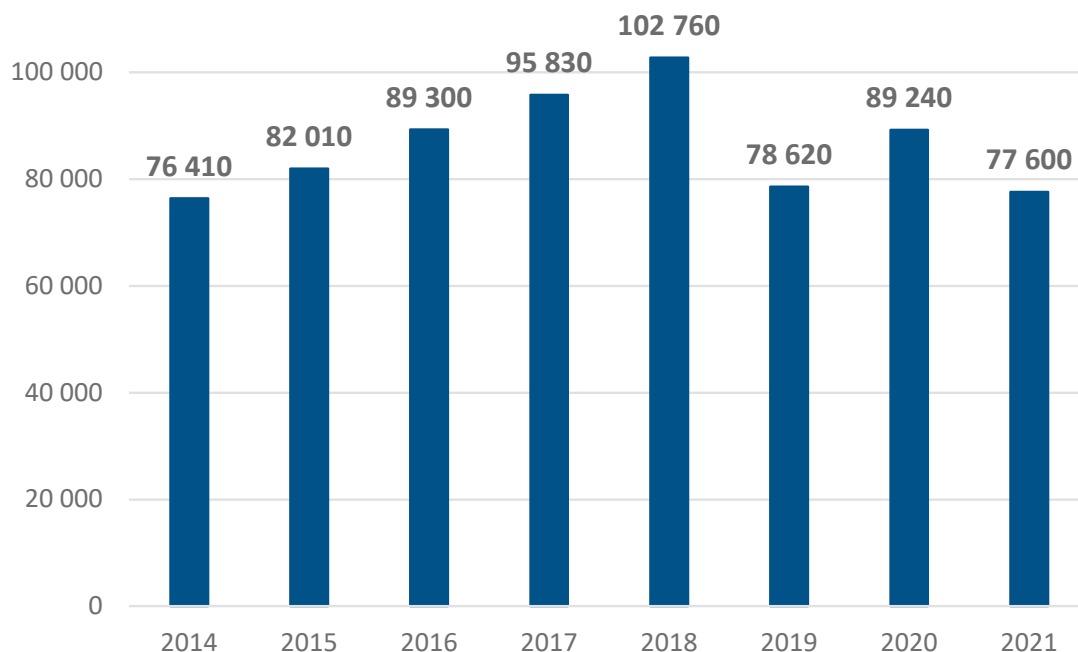
52 Voor de meeste van deze maatregelen konden we echter niet het bedrag van de financiering voor stages bepalen, omdat de stagecomponenten slechts één onderdeel zijn van de maatregelen die bijdragen aan de bevredigende verwezenlijking van de gerelateerde mijlpalen en streefdoelen. Ook de gemeenschappelijke RRF-indicator 14 “Aantal jongeren tussen 15 en 29 jaar dat steun ontvangt” geeft niet aan hoeveel van deze jongeren stage liepen.

Door Erasmus+ gefinancierde stages zijn voornamelijk grensoverschrijdende stages voor studenten in het hoger onderwijs

53 In de periode 2014-2020 bedroeg de totale begroting van Erasmus+ 16,5 miljard EUR, waarvan 1 miljard EUR aan subsidies voor stages in het hoger onderwijs, wat neerkomt op ongeveer 145 miljoen EUR per jaar. De EU blijft stages voor jongeren in het hoger onderwijs financieren in de periode 2021-2027. De begroting voor het hele programma is aanzienlijk gestegen tot meer dan 26 miljard EUR, maar in dit stadium is het nog onduidelijk hoeveel hiervan aan stages zal worden toegewezen.

54 Tussen 2014 en 2020 namen meer dan 600 000 jongeren in het hoger onderwijs voor en kort na het afstuderen deel aan een door Erasmus+ gefinancierde stage in het buitenland (zie [figuur 11](#)), wat neerkomt op ongeveer 90 000 stages per jaar. In het oproepjaar 2018 vonden er 100 000 stages plaats, maar dit aantal daalde in het oproepjaar 2019 als gevolg van de lockdowns in verband met COVID-19 (de stages voor het oproepjaar 2019 begonnen eigenlijk pas in het voorjaar van 2020). Gemiddeld duurden deze stages vier maanden. De gemiddelde stagebeurs in deze periode bedroeg 426 EUR per maand, naast eventuele nationale of door de gastorganisatie verstrekte studiebeurzen. Een voorbeeld van een stage-initiatief in het kader van Erasmus+ zijn de “Digital Opportunity”-stages (Digital Opportunity Traineeships — DOT) (zie [kader 4](#)).

Figuur 11 — Aantal Erasmus+-stages in het hoger onderwijs, 2014-2021

Opmerking: De figuren hebben betrekking op de oproepjaren 2014-2021.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de Commissie; gegevens voor 2021 zijn nog niet definitief.

Kader 4

“Digital Opportunity”-stages

Het DOT-initiatief werd gelanceerd om studenten beter te ondersteunen bij het verwerven van digitale vaardigheden in alle studierichtingen. Het is bedoeld om pas afgestudeerden en studenten de kans te geven om praktische ervaring op te doen op het gebied van technologie in een bedrijf in het buitenland door de behoeften van bedrijven die digitaal geschoolde arbeidskrachten nodig hebben enerzijds en de studenten en pas afgestudeerden die op zoek zijn naar een eerste ervaring in de technologiesector anderzijds op elkaar af te stemmen. Tussen 2018 en 2020 vonden bijna 32 000 stagiairs een stageplaats. Als gevolg van de oproepen voor 2021 en 2022 worden 15 020 stageplaatsen verwacht.

55 Via Erasmus+ worden ook beroepsonderwijs en opleidingsmogelijkheden in het buitenland gefinancierd, waarvan sommige een opleidings- en praktijkelement omvatten, vergelijkbaar met stages. Er zijn echter geen cijfers beschikbaar voor stages binnen het beroepsonderwijs en de opleidingsmogelijkheden in het buitenland.

56 Via Erasmus+ werden ook stages in het kader van het initiatief van het [Europees Solidariteitskorps](#) (ESC) ondersteund. De Commissie schatte²³ dat er in de periode 2018-2020 307 stages via Erasmus+ zijn gefinancierd voor een bedrag van circa 0,7 miljoen EUR.

57 Uit een evaluatiestudie van Erasmus+ in 2017 bleek dat de belangrijkste motivatie voor studenten om een stage te volgen is om in het buitenland te wonen en nieuwe mensen te ontmoeten, een vreemde taal te leren of hun kennis van een vreemde taal te verbeteren, en om werkervaring op te doen in een andere taal²⁴. 94 % van de stagiairs was tevreden met hun ervaring²⁵. Volgens de Commissie wordt de goede kwaliteit van Erasmus+-stages op verschillende niveaus gewaarborgd:

- o Ten eerste mogen alleen geaccrediteerde instellingen stagiairs uitzenden of ontvangen en moeten zij de [programmagids](#) volgen.
- o Ten tweede worden er op individueel niveau [leerovereenkomsten](#) gesloten tussen de stagiairs en de gastinstellingen/-organisaties. In deze overeenkomsten worden basisbepalingen vastgelegd, zoals leerresultaten, taken, mentorschap, toezicht, werktijden en -voorwaarden, verzekeringen, bijdragen van de gastinstelling, ondersteuning en andere regelingen.

58 Volgens een effectbeoordeling²⁶ van de resultaten van Erasmus+-stages kreeg 40 % van de deelnemers die in de periode 2017-2019 een Erasmus+-stage volgden een baan aangeboden door de werkgever waar zij stage liepen. In 2014 was dit aandeel 33 %.

²³ Raming van de Commissie op basis van het ESC-dashboard.

²⁴ [Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes](#), 2017, blz. 126.

²⁵ [Idem](#), blz. 127.

²⁶ [Erasmus+ Higher Education Impact Study](#), 2019, blz. 102.

Het EU-programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie ondersteunt stages zowel direct als indirect

59 Het programma van de [Europese Unie voor werkgelegenheid en sociale innovatie \(EaSI\)](#) is een financieringsinstrument om hoogwaardige en duurzame werkgelegenheid te ondersteunen, adequate en fatsoenlijke sociale bescherming te waarborgen, sociale uitsluiting en armoede te bestrijden en de arbeidsomstandigheden te verbeteren. In de periode 2014-2020 had het EaSI een totale begroting van ongeveer 919 miljoen EUR. De Commissie schat dat ongeveer 5 miljoen EUR werd toegewezen aan de directe en indirecte ondersteuning van stages. Voor de periode 2021-2027 werd het EaSI samengevoegd in het [ESF+](#).

60 Het EaSI ondersteunt stages aan de hand van drie hoofdactiviteiten. Ten eerste biedt het Eures-portaal informatie over stages in de lidstaten, en het bevat ook stagevacatures van openbare diensten voor arbeidsvoorziening in de lidstaten. Uit een onderzoek bleek dat slechts 36 % van de respondenten het portaal nuttig vond voor het vinden van een stage in het buitenland²⁷. Ten tweede werd via het EaSI ook financiering verstrekt voor “Your first EURES job” (YfEJ), een mobiliteitsprogramma dat grensoverschrijdende stages en banen bevordert. In de periode 2014-2020 werden tien YfEJ-projecten uitgevoerd die 949 jongeren ondersteunden bij het lopen van een stage in het buitenland. In 2019 werd het YfEJ-programma samengevoegd in de geïntegreerde actie “EURES Targeted Mobility Scheme”, die in de periode 2021-2027 wordt voortgezet. De oproepen tot het indienen van projecten in het kader van YfEJ vereisten dat de aangeboden stages voldeden aan het Europees kwaliteitskader voor stages.

61 Ten derde werden in 2019 en 2020 via het EaSI ook stages in het kader van het onderdeel “banen en stages” van het [Europees Solidariteitskorps](#) gefinancierd. In het kader van deze projecten werden er 255 plaatsen aangeboden, waaronder 68 stages. Volgens de oproep tot het indienen van voorstellen moesten stages in het kader van het ESC zoveel mogelijk in overeenstemming zijn met het Europees kwaliteitskader voor stages²⁸.

²⁷ Study supporting the ex-post EURES evaluation and the second biennial EURES report, blz. 61.

²⁸ Implementing Guide of the EaSI Call for proposal VP/2016/018: European Solidarity Corps Occupational Strand, blz. 12.

Stages bij de EU-instellingen

62 De EU verstrekt middelen voor stages bij de EU-instellingen via het begrotingsonderdeel voor administratieve uitgaven. De Commissie verwelkomde de eerste drie stagiairs in 1960. Sindsdien is het aantal deelnemers gestaag gegroeid en hebben ook andere EU-instellingen hun eigen stageprogramma's opgezet. Deze stages bieden jongeren de mogelijkheid om zich vertrouwd te maken met de doelstellingen van de integratieprocessen en het integratiebeleid van de EU. Ze bieden stagiairs ook de mogelijkheid om ervaring op te doen in een multiculturele, meertalige en multi-etnische professionele omgeving. Momenteel beschikken de grootste Europese instellingen en organen over stageprogramma's.

63 Over het algemeen zijn er specifieke stageperiodes waarin stagiairs een stage van maximaal vijf maanden lopen, en deze worden twee keer per jaar georganiseerd. In 2022 liepen bijna 4 700 jongeren een betaalde stage bij de EU-instellingen en twee organen in Brussel, Frankfurt, Luxemburg en Straatsburg (zie [tabel 2](#)). In 2022 werd door deze instellingen en organen in totaal ongeveer 30 miljoen EUR aan stages uitgegeven (exclusief de ECB, waarover we geen informatie hebben ontvangen).

Tabel 2 — Aantal stagiairs bij de instellingen en organen van de EU, 2022

	Aantal betaalde stagiairs	Aantal atypische/onbetaalde stagiairs	Aandeel betaalde stagiairs ten opzichte van het totale aantal personeelsleden
Europees Parlement (stagiairs bij het secretariaat-generaal en stagiairs bij de leden)	1 834	20	23 %
Europese Raad en Raad van de EU	109	25	3 %
Europese Commissie	1 861	597	6 %
Hof van Justitie van de EU	212	55	9 %
Europese Centrale Bank	525	n.v.t.	12 %
Europese Rekenkamer	51	9	6 %
Europees Economisch en Sociaal Comité	52	7	7 %

	Aantal betaalde stagiairs	Aantal atypische/onbetaalde stagiairs	Aandeel betaalde stagiairs ten opzichte van het totale aantal personeelsleden
Europees Comité van de Regio's	48	12	9 %
Totaal	4 692	725	9 %

NB: Met onbetaalde stages worden stagiairs bedoeld die niet uit de EU-begroting worden betaald.

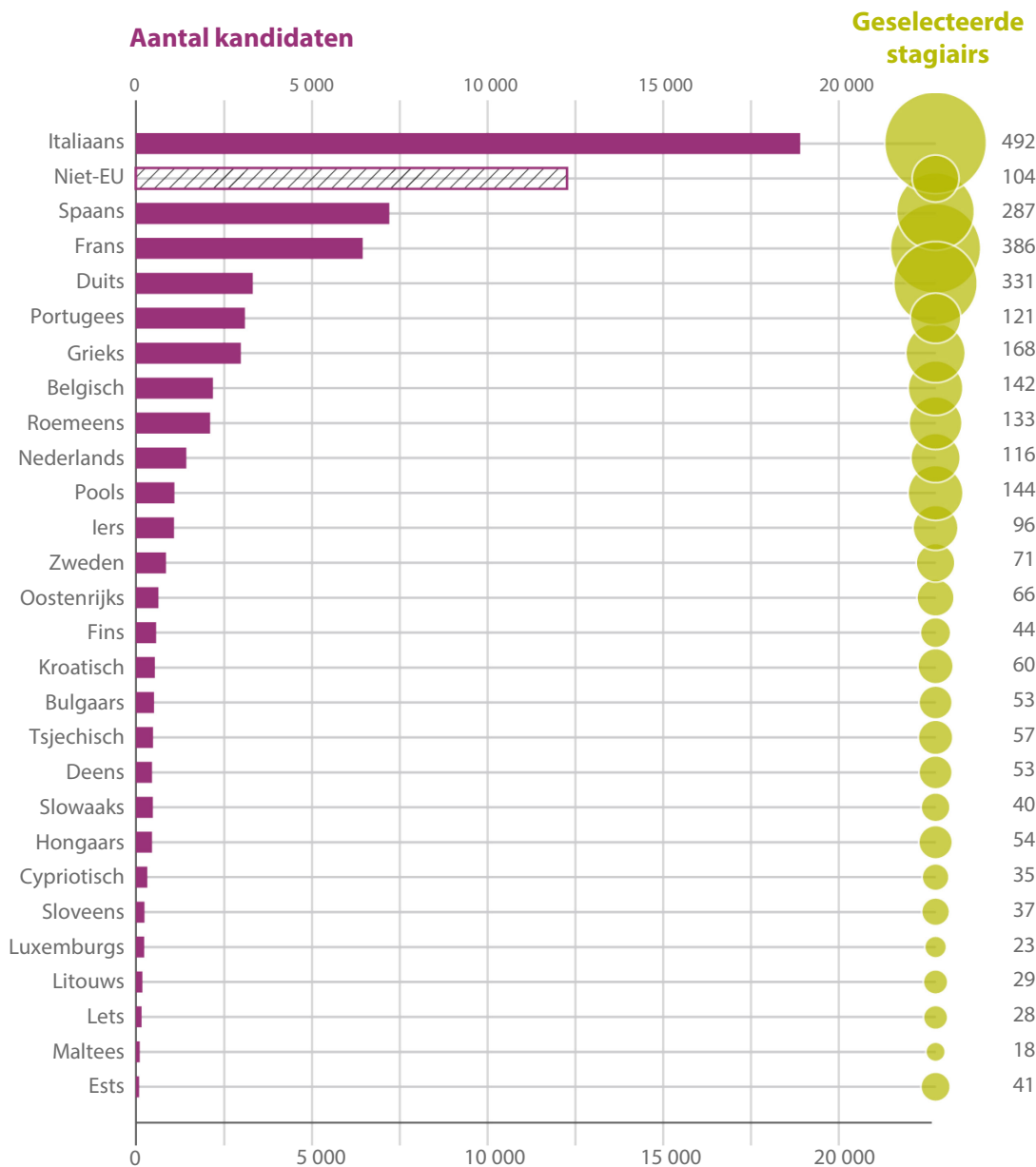
Bron: De EU-instellingen, [Totaal aantal personeelsleden voor het Europees Parlement](#) en het [jaarverslag van de ECB van 2022](#).

64 De EU-instellingen en -organen hebben hun eigen regels voor hun stageprogramma's opgesteld, en deze kunnen worden geraadpleegd op hun respectieve onlinesollicitatiepagina. De regels van alle onderzochte EU-instellingen en -organen lijken erg op elkaar. Over het algemeen is de toelatingseis dat de kandidaat ten minste een bachelordiploma moet hebben behaald. De stagiair moet een grondige kennis hebben van een van de officiële talen van de EU en een goede kennis van een andere officiële taal. Stagiairs moeten EU-burgers zijn, hoewel kandidaten van niet-EU-landen zich voor sommige programma's kunnen aanmelden. Bij de Commissie bijvoorbeeld heeft ongeveer 5-10 % van de stagiairs geen EU-paspoort. Een ander algemeen principe is dat iemand die al een stage bij een EU-instelling heeft gedaan, zich niet kan aanmelden voor een tweede stage bij een andere EU-instelling. Deze regels worden regelmatig bijgewerkt.

65 Elke EU-instelling en -orgaan organiseert zijn of haar eigen selectieprocedure. Het selectieproces is zeer competitief. In 2022 waren er bijvoorbeeld 4 692 betaalde stageplaatsen beschikbaar bij de instellingen en organen in onze analyse, terwijl er zich 68 000 kandidaten hadden aangemeld.

66 Alle EU-instellingen en -organen streven ernaar om kandidaten van verschillende achtergronden en afkomst te selecteren, om een brede geografische dekking en genderevenwicht te waarborgen. Volgens de statistieken over de kandidaten en geselecteerde stagiairs bij de instellingen en organen in onze analyse, zijn Zuid- en Oost-Europese landen echter oververtegenwoordigd, terwijl Noord- en West-Europese landen ondervertegenwoordigd zijn (zie [figuur 12](#)).

Figuur 12 — Geografisch evenwicht van betaalde stagiairs bij de instellingen en organen van de EU: aanmeldingen vs. geselecteerde stagiairs, 2022

Opmerking: Stages bij de Europese Centrale Bank en bij leden van het Europees Parlement zijn hierbij niet inbegrepen. Statistieken gebaseerd op eerste nationaliteit.

Bron: ERK, op basis van gegevens van de instellingen en organen van de EU in deze analyse.

67 Wat betreft de toegang tot deze stages voor jongeren met een beperking, zijn er de afgelopen jaren een aantal ontwikkelingen geweest. In 2022 lanceerde de Raad, na een proeffase in 2020, het “[Programma voor positieve actie voor stagiairs met een handicap](#)”. Via dit programma worden jaarlijks tot zes stageplaatsen gegarandeerd voor EU-onderdanen met een erkende beperking. Een soortgelijk initiatief, de “[Positive Action Scheme](#)”, wordt sinds 2021 aangeboden bij het Europees Parlement. Beide regelingen bieden succesvolle kandidaten een extra betaling van maximaal 50 % van de maandelijkse beurs van stagiairs, ter compensatie van extra gemaakte kosten.

68 In het algemeen zijn kennisgevingen van vacature voor stages openbaar en is de werving transparant, behalve voor de atypische stages van de Commissie (zie [kader 5](#)) en de stages bij een lid van het Europees Parlement. In deze twee gevallen is de selectie niet gecentraliseerd, maar vindt deze plaats op het niveau van de DG's/EP-leden.

69 Het besluit over stages (zie [bijlage II](#)) in elke EU-instelling en -orgaan bepaalt de voorwaarden voor stages: rechten en plichten van de stagiair, vergoeding, duur, vroegtijdige beëindiging en toekomstige werkgelegenheidsvooruitzichten. Bovendien wordt er bij indiensttreding een stageovereenkomst met de kandidaten gesloten. Stagiairs krijgen ook een mentor toegewezen. Hun stage wordt erkend door een attest of, op verzoek, een aanbevelingsbrief.

70 Ook al worden stages bij de EU-instellingen over het algemeen vergoed, is in sommige instellingen een deel van de stages (tussen 1 % en 30 %) onbetaald, zie [tabel 2](#). Deze stages worden aangeboden aan mensen die elders een vergoeding ontvangen en die de stage moeten volgen als onderdeel van hun beroepstraject. In [kader 5](#) staan voorbeelden van dergelijke onbetaalde stages.

Kader 5

Stages bij de EU-instellingen die niet onder de EU-begroting vallen

Raad

Onbetaalde stages zijn bedoeld voor kandidaten die zijn ingeschreven bij een nationale bestuurschool (met inbegrip van regionale bestuurscholen) of andere onderwijsinstelling voor huidige of toekomstige ambtenaren. Deze stages duren minimaal twee en maximaal vijf maanden.

Commissie

De Commissie verwijst naar onbetaalde stages als “atypische stages”. Er is geen standaardduur voor deze stages (ze kunnen een paar dagen tot zes maanden duren) en ze worden niet centraal georganiseerd door de Commissie. Ze omvatten een grote verscheidenheid aan stages, variërend van middelbare scholieren die een week bij de Commissie stage lopen, tot universiteitsstudenten die hun opleiding nog niet hebben afgerond en als onderdeel van hun studie werkervaring op een specifiek gebied nodig hebben (bijv. mededingingsrecht), tot junior werknemers bij de overheid die een beroepsopleiding moeten afronden (bijv. de Duitse juridische stagiairs, *Rechtsreferendaren*).

De Commissie betaalt deze “atypische stagiairs” geen vergoeding en biedt hun geen sociale bescherming, maar zij kan wel controleren of ze over bestaansmiddelen en sociale bescherming uit andere bronnen beschikken.

Volgens de Commissie is het aantal van dit soort stages in de loop van de tijd afgenomen. In 2022 waren er 597 atypische stagiairs bij de Commissie, waarvan er 89 minder dan één maand stage liepen, 252 tussen de één en drie maanden en 256 langer dan drie maanden.

Bron: Besluit nr. 57/22 van de secretaris-generaal van de Raad betreffende regels voor stages bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie en Evaluation of the European Commission’s traineeship programme, 2013.

71 De meeste EU-instellingen verwachten dat stagiairs een eigen geldige ziektekostenverzekering hebben. Als stagiairs geen ziektekostenverzekering hebben of hun bestaande ziektekostenverzekering willen aanvullen, bieden de instellingen een aanvullende verzekering gratis of voor een klein gesubsidieerd bedrag aan. De instellingen beschikken hiervoor over een gemeenschappelijke kaderovereenkomst.

72 Uit berekeningen van de ERK (zie [bijlage II](#)) voor het vergelijken van de basiskosten voor levensonderhoud (gebaseerd op [gegevens van Eurostat](#)) met de aan stagiairs verstrekte vergoeding blijkt dat de vergoeding de basiskosten voor levensonderhoud dekt voor stagiairs in Brussel en Straatsburg gedurende de gehele stageperiode, maar niet de kosten voor levensonderhoud dekt voor stagiairs bij een instelling in Luxemburg, ook al bieden sommige instellingen in Luxemburg een hogere vergoeding.

73 De EU-instellingen en -organen hebben geen gemeenschappelijk beleid met betrekking tot de aanstelling van stagiairs die na hun stage in vaste of tijdelijke dienst treden bij de EU. Als stagiairs een vaste baan binnen de EU-administratie willen bemachtigen, moeten ze dezelfde selectieprocedure doorlopen als iedere andere EU-burger. Een eerdere stage bij een EU-instelling kan echter worden beschouwd als relevante werkervaring.

74 Sommige instellingen bieden speciale integratieprogramma's aan (zoals het [Programma voor jonge beroepsbeoefenaren van de Commissie](#) (Junior Professionals Programma — JPP) sinds 2016, het [Schumanprogramma voor werving en ontwikkeling](#) van het Parlement sinds 2021 en het Junior Policy Team Programme van de Raad sinds 2022. Via deze programma's kunnen de best presterende stagiairs deelnemen aan een selectieprocedure voor een mogelijke toekomstige aanstelling.

75 Over het algemeen houden de onderzochte EU-instellingen en -organen geen toezicht op de beroepsloopbaan van de stagiairs nadat ze het programma hebben afgerond. Daardoor kunnen ze niet meten hoe doeltreffend hun stages bijdragen tot de toetreding van stagiairs tot de arbeidsmarkt. Niettemin hebben de vertegenwoordigers van het Europees Jeugdforum en het Europees Gehandicaptenforum die we hebben geïnterviewd, zich over het algemeen positief uitgelaten over de kwaliteit en inclusiviteit van stages bij de EU-instellingen. Dit positieve beeld wordt ook bevestigd door de stagiairs zelf: uit een evaluatie²⁹ in 2013 van de "Blue Book-stage" van de Commissie bleek dat ongeveer 70 % vond dat de stage nuttig was voor hun loopbaan. Bovendien was 82 % van de stagiairs tevreden met de kennis die ze hadden opgedaan, en 92 % was tevreden met de werkomstandigheden bij de EU-instellingen.

²⁹ [Evaluation of the European Commission's traineeship programme, 2013.](#)

Slotopmerkingen: Uitdagingen en kansen

76 In de afgelopen jaren zijn stages voor jongeren een belangrijk manier geworden om de arbeidsmarkt te betreden. Volgens de Eurobarometer-enquêtes is het aantal jongeren dat stage loopt de afgelopen tien jaar aanzienlijk toegenomen. In 2023 heeft meer dan twee derde van de respondenten ten minste één stage gevolgd voordat ze een reguliere baan vonden.

77 Er zijn geen officiële statistieken over het totale aantal stages in de EU. We schatten dat elk jaar ongeveer 3,7 miljoen jongeren stage lopen. Voor een systematische verzameling van gegevens op EU-niveau zouden de lidstaten een gemeenschappelijke definitie moeten overeenkomen.

78 In de aanbeveling van de Raad uit 2014 wordt verwezen naar een “beperkte periode van werk in de praktijk”. In deze aanbeveling wordt echter niet verduidelijkt of, en zo ja onder welke voorwaarden, stagiairs al dan niet als werknemers kunnen worden beschouwd. Dit heeft belangrijke gevolgen, aangezien de bevoegdheid van de EU op het gebied van sociaal beleid beperkt is tot de arbeidsvoorwaarden voor werknemers. Stagiairs die als werknemers worden beschouwd, worden beschermd door de EU-wetgeving inzake de rechten van werknemers.

79 In 16 van de 27 lidstaten bestaat er geen wettelijke of conventionele definitie van de term “stage”. In lidstaten waar er wel een definitie van dit begrip bestaat, verschilt deze van land tot land. Tegen deze achtergrond is het niet duidelijk of de kwaliteitscriteria die zijn vastgelegd in de aanbeveling van de Raad uit 2014 doeltreffend worden toegepast door werkgevers in alle lidstaten.

80 Er bestaat onenigheid over de vraag of een stagevergoeding een van de belangrijkste kenmerken van een hoogwaardige stage is. Werkgevers zijn van mening dat een stage een leerervaring is en dat stagiairs doorgaans geen werknemers zijn. Zij voeren ook aan dat het verband tussen vergoeding en hoogwaardige stages niet door bewijs wordt gestaafd, en dat een verplichting om stagiairs te vergoeden een grotere administratieve last op bedrijven zou leggen. Ondertussen hebben vakbondsvertegenwoordigers en jongerenorganisaties campagne gevoerd voor een verbod op onbetaalde stages.

81 Een derde van de AAMB-stages en stages op de vrije markt is nog steeds onbetaald, terwijl voor de overige twee derde de vergoeding soms niet voldoende is om de basisuitgaven te dekken. Dit levert met name problemen op voor jongeren die dergelijke stages moeten weigeren omdat ze niet over de financiële middelen beschikken om tijdens deze periode in hun levensonderhoud te voorzien.

82 De EU ondersteunt stages voor de meest kansarme jongeren door geld beschikbaar te stellen voor AAMB-stages in de lidstaten. De EU bevordert ook grensoverschrijdende stages via haar programma's onder direct beheer. Deze stages worden vergoed. Wat de door de EU-instellingen aangeboden stages betreft, dekt de vergoeding niet altijd de basiskosten voor levensonderhoud in de standplaats. Daarom zijn deze stages niet betaalbaar voor alle jongeren in de EU.

83 Hoewel de EU aanzienlijke middelen beschikbaar stelt voor stages, kunnen de exacte bedragen niet worden vastgesteld omdat deze uitgavencategorie voor de meeste programma's niet specifiek wordt gemonitord. Dit betekent dat de effecten van de EU-financiering niet kunnen worden beoordeeld, waardoor het moeilijk is om de behaalde resultaten vast te stellen.

84 Tot slot hebben wij de volgende uitdagingen en kansen in verband met stages vastgesteld, waarmee rekening zou kunnen worden gehouden bij de komende herziening van de aanbeveling van de Raad van 2014:

- uiteenlopende definities van de term “stage”, waarbij het onduidelijk is wat met de term wordt bedoeld;
- de beperkte hoeveelheid betrouwbare gegevens over stages, wat een empirisch onderbouwde beleidsvorming in de weg staan;
- de inconsistente toepassing van de aanbeveling van de Raad van 2014 inzake stages van goede kwaliteit in de lidstaten, en
- potentiële verschillen in stagemogelijkheden en toegankelijkheid van stages voor jongeren met verschillende sociale achtergronden.

Deze analyse werd door kamer II, onder leiding van mevrouw Annemie Turtelboom, lid van de Rekenkamer, vastgesteld te Luxemburg op haar vergadering van 13 december 2023.

Voor de Rekenkamer

Tony Murphy
President

Bijlagen

Bijlage I — In de analyse gebruikte gegevensverzamelingen

Eurobarometer-enquêtes

Om algemene trends te illustreren hebben we in de analyse gebruikgemaakt van gegevens uit twee Eurobarometer-enquêtes over stages.

Flash Eurobarometer-enquêtes zijn ad-hoc thematische enquêtes die in een kort tijdsbestek worden uitgevoerd over uiteenlopende specifieke onderwerpen die relevant zijn voor de activiteiten van de Europese instellingen. Ze worden gekenmerkt door het gebruik van telefonische of online interviewmethoden.

Er waren twee Flash Eurobarometer-enquêtes over stages: [Flash Eurobarometer 378/2013](#): De ervaring met stages in de EU, en [Flash Eurobarometer 523/2023](#): Integratie van jongeren op de arbeidsmarkt, met bijzondere aandacht voor stages.

Eurobarometer-enquêtes zijn niet statistisch representatief. Door de gegevens van 2023 te vergelijken met die van 2013 kunnen trends worden vastgesteld. Deze vergelijkingen moeten echter met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, vanwege verschillen in de gebruikte onderzoeksmethode en vragenlijst. Bovendien zijn de gegevens van het VK wel en die van Kroatië niet opgenomen in de berekening van de EU-gemiddelden voor 2013.

De Eurofound-enquête

Eurofound heeft editie 2023 van de enquête “[Living and working in the EU and neighbouring countries](#)” uitgevoerd. De enquête werd online gehouden onder leden van het e-enquêtepanel van Eurofound en onder respondenten die werden geworven via advertenties en berichten op sociale media. De gepresenteerde gegevens hebben betrekking op 2 666 respondenten in de leeftijd van 16 tot 35 jaar. De gegevens werden gewogen naar leeftijd en geslacht, opleidingsniveau en arbeidsstatus, waarbij de gegevens van de EU-arbeidskrachtenenquête en de bevolkingsramingen van Eurostat als representatieve doelgegevens werden gebruikt.

Op verzoek van de ERK zijn in de editie van 2023 specifieke vragen over stages opgenomen. De volgende vragen werden erin opgenomen:

- deelname aan stage/leerlingplaats en aantal;
- tevredenheid over de leerondersteuning;

- o de mate waarin de stage/leerlingplaats de vaardigheden heeft verbeterd;
- o het bestaan van een schriftelijke overeenkomst;
- o het bestaan van en het soort vergoeding (loon, accommodatie, vervoer, voedsel, overige);
- o het bestaan van en het soort sociale bescherming (ziektkostenverzekering, ongevallenzekerings, pensioenbijdrage, overige);
- o of na de stage een baan werd aangeboden;
- o of de stage werd geweigerd wegens het ontbreken van een vergoeding.

Eurofound heeft de ERK in juli 2023 een analyse van de resultaten verstrekt.

De EU-arbeidskrachtenenquête (Eurostat)

De EU-arbeidskrachtenenquête is de grootste steekproefenquête onder huishoudens die jaar- en kwartaalresultaten oplevert over de arbeidsparticipatie van mensen van 15 jaar en ouder, en over personen die buiten de arbeidsmarkt staan. Een deel van deze gegevensverzameling, de "[recente starters op de arbeidsmarkt naar geslacht en leeftijd](#)", geeft elk kwartaal informatie over de toetreding tot de arbeidsmarkt voor alle leeftijdsgroepen.

Volgens de arbeidskrachtenenquête zijn tussen juli 2022 en juni 2023 19,6 miljoen jongeren (18-35 jaar) in de EU-27 in de laatste drie maanden begonnen met hun huidige baan. Rekening houdend met het feit dat 19 % van de respondenten als antwoord op [vraag 3 van de Eurobarometer van 2023](#) ("V3 Hoe zou u uw eerste werkervaring categoriseren?") aangaven dat hun eerste werkervaring een stage was, schatten we dat ongeveer 3,7 miljoen jongeren (= 19,6 miljoen x 19 %) elk jaar stage lopen als hun eerste vorm van werkervaring.

Hierbij moet worden opgemerkt dat dit cijfer slechts bedoeld is om een ruwe schatting te geven, aangezien het gebaseerd is op twee verschillende bronnen en de Eurobarometer geen gegarandeerde respons heeft.

De ERK-enquête over stages bij ESF-beheersautoriteiten

Op 8 mei 2023 lanceerde de ERK een enquête voor de beheersautoriteiten van ESF-programma's via het EU Survey-platform. Het doel van de enquête was om meer informatie te verkrijgen over de manier waarop in de ESF-programma's aandacht werd besteed aan stages in de lidstaten.

Onze enquête omvatte twee afzonderlijke delen die betrekking hadden op de twee relevante perioden (2014-2020 en 2021-2027). In de enquête werd gevraagd naar informatie over de specifieke prioriteiten en financiering met betrekking tot stages: het bestaan van specifieke programma's/oproepen/maatregelen, projecten, toegewezen bedragen en daadwerkelijke uitgaven. Ook stelden we vragen over de output (d.w.z. het aantal stagiairs dat via de projecten werd ondersteund).

De programma's werden geselecteerd op basis van hun geplande steun voor de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt (interventiegebied (IF) 103). In de periode 2014-2020 werden 76 programma's geselecteerd. We identificeerden nog eens zes programma's via de analyse van hun beschrijving.

De ERK ontving antwoorden van 33 beheersautoriteiten in 18 lidstaten, die in totaal 43 programma's uitvoerden voor de periode 2014-2020 en 34 voor de periode 2021-2027.

In de periode 2014-2020 werd in de beschrijving van 29 van de 43 programma's verwezen naar stages, in het kader van 21 programma's werden specifieke oproepen voor stages gepubliceerd, en in het kader van 22 programma's werden overeenkomsten gesloten voor projecten in verband met stages.

In de periode 2021-2027 werd in de beschrijving van 21 van de 34 programma's waarover we informatie ontvingen, verwezen naar stages, in het kader van 19 programma's werden specifieke oproepen gepubliceerd, en in het kader van 15 programma's werden projecten in verband met stages gefinancierd. [Figuur 13](#) geeft meer informatie over de resultaten van de enquête.

Figuur 13 — ESF/YEI-programma's (2014-2020) en ESF+-programma's (2021-2027) met een stagecomponent, antwoorden op de ERK-enquête

Lidstaat	Verwijzing naar stages in het OP		Oproepen/programma's/maatregelen		Ondersteuning van stageprojecten	
	2014-2020	2021-2027	2014-2020	2021-2027	2014-2020	2021-2027
België	●	◆	●	◆	●	◆
Bulgarije	●	◆	●	◆	●	◆
Tsjechië	●	◆	●	◆	●	◆
Denemarken	●	◆	●	◆	●	◆
Ierland	●	◆	●	◆	●	◆
Cyprus	●	◆	●	◆	●	◆
Letland	●	◆	●	◆	●	◆
Luxemburg	●	◆	●	◆	●	◆
Malta	●	◆	●	◆	●	◆
Nederland	●	◆	●	◆	●	◆
Oostenrijk	●	◆	●	◆	●	◆
Slovenië	●	◆	●	◆	●	◆
Finland	●	◆	●	◆	●	◆
Duitsland	●	◆	●	◆	●	◆
Frankrijk	●	◆	●	◆	●	◆
Portugal	●	◆	●	◆	●	◆
Kroatië	●	◆	●	◆	●	◆
Italië	●	◆	●	◆	●	◆
STAGES GEDEELTELIJK BEHANDELD						
Duitsland (5)						
2014-2020	3 van 5		4 van 5		4 van 5	
2021-2027	2 van 5		2 van 5		2 van 5	
Frankrijk (17)						
2014-2020	10 van 17		4 van 17		5 van 17	
Frankrijk (9)						
2021-2027	4 van 9		4 van 9		2 van 9	
Portugal (2)						
2014-2020					1 van 2	
2021-2027			1 van 2		1 van 2	
Kroatië (2)						
2014-2020	1 van 2		1 van 2			
2021-2027					1 van 2	
Italië (4)						
2014-2020	3 van 4				2 van 4	
2021-2027					2 van 4	

Opmerking: Het aantal programma's staat tussen haakjes. Voor Frankrijk hebben we informatie ontvangen over 17 programma's in de periode 2014-2020 en 9 programma's in de periode 2021-2027.

Bron: ERK.

Bijlage II — Stageprogramma's bij de Europese instellingen en organen

Wij hebben de volgende besluiten met betrekking tot de stageprogramma's bij EU-instellingen en -organen beoordeeld:

Europees Parlement

- Interne regels betreffende stages bij het secretariaat-generaal van het Europees Parlement
- Regels inzake stagiairs van de leden — besluit van het Bureau van 10 december 2018

Raad van de Europese Unie/Europese Raad

- Besluit nr. 57/22 van de secretaris-generaal van de Raad betreffende regels voor stages bij het secretariaat-generaal van de Raad van de Europese Unie

Europese Commissie

- Besluit van de Commissie van 2 maart 2005 — C(2005)458

Europees Hof van Justitie

- Décision du Comité administratif de la Cour de justice de l'Union européenne, du 29 novembre 2021

Europese Rekenkamer

- Decision No 25-2023 laying down rules for the employment of trainees at the European Court of Auditors

Comité van de Regio's

- CoR DECS/188/2022 — Decision on the rules governing traineeship schemes

Economisch en Sociaal Comité

- Decision No 166/23 A laying down provisions regarding traineeships at the European Economic and Social Committee

Berekening van de kosten voor levensonderhoud — paragraaf 72

De berekening van de kosten voor levensonderhoud voor de stagiairs in Brussel, Luxemburg en Straatsburg was gebaseerd op de gegevensreeks [Koopkrachtpariteiten \(KKP's\), prijsindexcijfers en werkelijke uitgaven voor de aggregaten van ESR 2010 \[PRC_PPP_IND__custom_6963659\]](#) van Eurostat.

We gebruikten de indicator “Nominale uitgaven per inwoner (in EUR)”, die de bedragen kwantificeert die nodig zijn voor de basiskosten voor levensonderhoud in verschillende kostencategorieën. We gebruikten een beperkt aantal kostenposten die strikt beperkt waren tot een bescheiden leven, namelijk:

- 1) voedsel en niet-alcoholische dranken;
- 2) kleding en schoeisel;
- 3) huisvesting, water, elektriciteit, gas en andere brandstoffen;
- 4) gezondheid;
- 5) vervoer;
- 6) communicatie.

Het totale (jaarlijkse) bedrag van deze posten gedeeld door 12 leverde de maandelijkse bedragen op voor de drie steden: 1 445 EUR voor Brussel, 2 116 EUR voor Luxemburg en 1 339 EUR voor Straatsburg.

Afkortingen

AAMB: actief arbeidsmarktbeleid

Bac Pro: baccalauréat professionnel

DG: directoraat-generaal

EaSI: EU-programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie

ECB: Europese Centrale Bank

EFRO: Europees Fonds voor regionale ontwikkeling

ESC: Europees Solidariteitskorps (European Solidarity Corps)

ESF: Europees Sociaal Fonds

ESF+: Europees Sociaal Fonds Plus

EURES: Europees netwerk van diensten voor de arbeidsvoorziening (European Employment Services Network)

Eurofound: Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden

IAO: Internationale Arbeidsorganisatie

JG: jongerengarantie

NEET: geen scholing, geen werk, geen stage (not in education, employment and training)

OP: operationeel programma

RRF: herstel- en veerkrachtfaciliteit (Recovery and Resilience Facility)

VWEU: Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie

YEI: jongerenwerkgelegenheidsinitiatief

YfEj: Your first EURES Job

Woordenlijst

Aanbeveling van de Raad: niet-bindende handeling waarmee de EU bepaalde doelen probeert te bereiken zonder een bindend wettelijk kader op te leggen.

Beheersautoriteit: de nationale, regionale of lokale (overheids- of particuliere) instantie die door een lidstaat is aangewezen voor het beheer van een door de EU gefinancierd programma.

Direct beheer: beheer van een EU-fonds of -programma door de Commissie alleen, in tegenstelling tot gedeeld beheer of indirect beheer.

Erasmus+: EU-programma ter ondersteuning van onderwijs, opleiding, jeugd en sport in Europa, met name door studenten in het hoger en beroepsonderwijs en andere jongeren de kans te geven in het buitenland te studeren, te leren en werkervaring op te doen.

EU-programma voor werkgelegenheid en sociale innovatie: EU-programma waarmee de doelstellingen van de Europa 2020-strategie op het gebied van werkgelegenheid en sociale bescherming/inclusie worden ondersteund.

EURES: netwerk van diensten voor de arbeidsvoorziening in EU-landen en landen van de Europese Vrijhandelsassociatie, bedoeld om het vrije verkeer van werknemers te vergemakkelijken.

Europees Fonds voor regionale ontwikkeling: EU-fonds dat de economische en sociale cohesie in de EU versterkt door de financiering van investeringen om ongelijkheden tussen regio's te verkleinen.

Europees Sociaal Fonds: EU-fonds voor het creëren van onderwijs- en arbeidskansen en het verbeteren van de situatie van personen die in armoede dreigen te vervallen. Vervangen door het Europees Sociaal Fonds Plus.

Europees Solidariteitskorps: EU-initiatief voor jongeren om vrijwilligerswerk te doen of te werken aan projecten die ten goede komen aan gemeenschappen in hun eigen land of in het buitenland.

Europese pijler van sociale rechten: EU-kader met twintig principes voor gelijke kansen en toegang tot banen, eerlijke arbeidsvoorwaarden en sociale bescherming en integratie.

Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden:

EU-agentschap dat informatie, advies en kennis verstrekt op het gebied van het sociaal beleid van de EU op basis van vergelijkende informatie, onderzoek en analyse.

Fondsen in het kader van het cohesiebeleid: de vier EU-fondsen ter ondersteuning van de economische, sociale en territoriale cohesie in de hele EU in de periode 2021-2027: het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, het Europees Sociaal Fonds Plus, het Cohesiefonds en het Fonds voor een rechtvaardige transitie.

Herstel- en veerkrachtfaciliteit: mechanisme voor financiële steun van de EU om de economische en sociale gevolgen van de COVID-19-pandemie te temperen en het herstel te stimuleren, en om de uitdagingen van een groenere en meer digitale toekomst het hoofd te bieden.

Jongerengarantie: EU-regeling in het kader waarvan jongeren die werkloos worden of het formele onderwijs verlaten binnen vier maanden werk of de mogelijkheid tot het volgen van een beroepsopleiding krijgen aangeboden.

Jongerenwerkgelegenheidsinitiatief: EU-programma in het kader waarvan steun wordt geboden aan jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen in regio's met een jeugdwerkloosheid van meer dan 25 %.

Kleine en middelgrote onderneming: omvanggerelateerde definitie van ondernemingen en andere organisaties op grond van het aantal personeelsleden en bepaalde financiële criteria. Kleine ondernemingen hebben minder dan 50 personeelsleden in dienst en hebben een omzet of een balanstotaal van maximaal 10 miljoen EUR. Middelgrote ondernemingen hebben minder dan 250 personeelsleden in dienst en een omzet van maximaal 50 miljoen EUR of een balanstotaal van maximaal 43 miljoen EUR.

Leerlingplaats: programma voor het leren van een vak of beroep door een combinatie van opleiding op de werkplek en klassikaal onderwijs.

Nationaal herstel- en veerkrachtplan: document met de voorgenomen hervormingen en investeringen van de lidstaat in het kader van de herstel- en veerkrachtfaciliteit.

Operationeel programma: het basiskader voor de uitvoering van door de EU gefinancierde projecten in een bepaalde periode, dat berust op de prioriteiten en doelstellingen die zijn vastgesteld in partnerschapsovereenkomsten tussen de Commissie en afzonderlijke lidstaten.

ERK-team

Deze analyse door de ERK van EU-maatregelen inzake stages voor jongeren werd goedgekeurd door kamer II “Investerings ten behoeve van cohesie, groei en inclusie”, die onder leiding staat van ERK-lid Annemie Turtelboom. De taak werd geleid door ERK-lid Eva Lindström, ondersteund door Kristina Maksinen, kabinetschef, en Johan Stalhammar, kabinetsattaché; Elena Graziuso, beleidsassistent; Maria Eulàlia Reverté i Casas, hoofdmanager; Agota Krenusz, taakleider; Fernando Pascual Gil en Manja Ernst, auditors. Agnese Balode verleende grafische ondersteuning. Laura McMillan verleende taalkundige ondersteuning.

Eva Lindström

Kristina Maksinen

Johan Stalhammar

Elena Graziuso

Maria Eulàlia
Reverté i Casas

Agota Krenusz

Fernando Pascual Gil

Manja Ernst

Agnese Balode

Laura McMillan

AUTEURSRECHT

© Europese Unie, 2024

Het beleid van de Europese Rekenkamer (ERK) inzake hergebruik is uiteengezet in [Besluit nr. 6-2019 van de ERK](#) over het opendatabeleid en het hergebruik van documenten.

Tenzij anders aangegeven (bijv. in afzonderlijke auteursrechtelijke mededelingen), wordt voor inhoud van de ERK die eigendom is van de EU een licentie verleend in het kader van de [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)-licentie](#). Als algemene regel geldt derhalve dat hergebruik is toegestaan mits de bron correct wordt vermeld en eventuele wijzigingen worden aangegeven. De hergebruiker van ERK-inhoud mag de oorspronkelijke betekenis of boodschap niet wijzigen. De ERK is niet aansprakelijk voor mogelijke gevolgen van hergebruik.

Aanvullende toestemming moet worden verkregen indien specifieke inhoud personen herkenbaar in beeld brengt, bijvoorbeeld op foto's van personeelsleden van de ERK, of werken van derden bevat.

Indien dergelijke toestemming wordt verkregen, wordt de bovengenoemde algemene toestemming opgeheven en zullen beperkingen van het gebruik daarin duidelijk worden aangegeven.

Wilt u inhoud gebruiken of reproduceren die geen eigendom van de EU is, dan dient u de auteursrechthebbende mogelijk rechtstreeks om toestemming te vragen.

Software of documenten waarop industriële-eigendomsrechten rusten, zoals octrooien, handelsmerken, geregistreerde ontwerpen, logo's en namen, zijn uitgesloten van het beleid van de ERK inzake hergebruik.

De groep institutionele websites van de Europese Unie met de domeinnaam "europa.eu" bevat links naar sites van derden. Aangezien de ERK geen controle heeft over deze sites, wordt u aangeraden kennis te nemen van hun privacy- en auteursrechtbeleid.

Gebruik van het ERK-logo

Het logo van de ERK mag niet worden gebruikt zonder voorafgaande toestemming van de ERK.

PDF	ISBN 978-92-849-1485-2	ISSN 2811-8286	doi:10.2865/470252	QJ-AN-24-001-NL-N
-----	------------------------	----------------	--------------------	-------------------

Het percentage jongeren dat stage loopt voordat ze een reguliere baan vinden is de afgelopen tien jaar aanzienlijk toegenomen. Uit studies blijkt dat stages jongeren kunnen helpen om de overstap naar regulier werk te maken. In de aanbeveling van de Raad van 2014 inzake een kwaliteitskader voor stages (die ten tijde van publicatie wordt geactualiseerd) zijn de belangrijkste criteria voor hoogwaardige stages vastgesteld. In onze analyse wordt een overzicht gegeven van de EU-acties en -financiering ter ondersteuning van stages. Wij hebben uitdagingen geïdentificeerd in verband met het bestaan van verschillende definities van stages, beperkte betrouwbare gegevens die een empirisch onderbouwde beleidsvorming in de weg staan, de inconsistente toepassing van de aanbeveling van de Raad van 2014 inzake hoogwaardige stages in de lidstaten en potentiële verschillen in stagemogelijkheden en toegankelijkheid van stages voor jongeren met verschillende sociale achtergronden.

EUROPESE REKENKAMER
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBURG

Tel. +352 4398-1

Inlichtingen: eca.europa.eu/nl/Pages/ContactForm.aspx

Website: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

EUROPESE
REKENKAMER